KURTULUŞ

sosyalist dergi

1 MAYIS 1978
İÇİN İLERİ

«SOSYAL-EMPERYALİZM»
TEORİSİ (!)
«YENİ» NARODNİZMİN
TEORİSİDİR
(IV)

ULUSAL SORUN
ve
SÖMÜRGECİLİK SORUNU
ÜZERİNE ELEŞTİRİLER

NİSAN 1978

23

KURTULUŞ
sosyalist dergi

AYLIK DERGİ
NİSAN 1978
YIL: 2 — CİLT: 4 — SAYI: 23

Sahibi : İsmail AYÇİÇEK/Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Mustafa EKER/Yönetim adresi : İbrahim Müteferrika Sok. Fazilet Han, Kat : 4, No: 409 ULUS-ANKARA/Yazışma Adresi : Posta Kutusu : 308 Kızılay-ANKARA/ Abone Bedeli : Yıllık 100 TL.'dir. Yurt dışı abone bedeli iki katıdır./Her türlü ödeme için : İsmail Ayçiçek, Posta Çeki No : 100994

İÇİNDEKİLER

Dizgi - Baskı :
UFUK Matbaası

1 Mayıs 1978 İçin İleri

15-16 Haziran 1970 direnişi ve onu takip eden günler Türkiye'de toplumsal muhalefetin her geçen gün yükseldiği, doruğa tırmandığı günlerdi. Ekonomik krizin giderek daralmasının, oligarşinin bu krizin tüm yükünü işçi, emekçi sınıflara yüklemeye çalışmasının ve giderek oligarşi içindeki çatışmanın sonucu, ülke kısa zamanda 12 Mart 1971 faşist muhtıra darbesinin şartlarına geldi. «Reformlar» talebiyle ortaya çıkan muhtıra darbesi, gerçek yüzünü göstermekde gecikmedi. «Sokak eşkiyalarını bastırmak» adı altında, tüm demokratik hak ve özgürlüklere amansız bir saldırı başladı. Tüm demokratlar, ilericiler, yurtseverler üzerinde ağır baskılara girişildi. «Anarşiyi önleme» çabalarının bir parçası olarak, sıkıyönetimin ilân edildiği tüm bölgelerde grevler yasaklandı. Grev yasağı sadece sıkıyönetim bölgelerinde kalmadı, ülkenin her tarafında grevler durduruldu.

12 Mart dönemine damgasını vuranlar açıktır. Bu damga 71 silahlı direnişçilerinin yiğit mücadelesinin damgasıdır. 71 Direnişçileri Türkiye solunda 50 yıldır egemen olan kendi sağından medet umma anlayışını yıkmışlardır. Türkiye solu için bir yol ayrımı niteliğini taşıyan 71 Direnişi'nin bitim noktası ise 30 Mart 1972'de Mahir Çayan ve 9 yoldaşın Kızıldere'de katlidir.

12 Mart dönemi Kızıldere'nin ardından uzun sürmedi. İç ve dış şartların sonucu olarak 1973 Genel Seçimleri ile birlikte kapandı. Ama 12 Mart sonrası ülkemiz solu yeni bir görünüm kazandı. Bu yeni görünümün

en belirgin özelliği sosyalist hareketin parçalanmışlığıdır. Türkiye solu 12 Mart'ın ardından sayısız gruba bölünmüş olarak çıktı. 12 Mart sonrasında da Türkiye soluna egemen olan şey, gene teorik keşmekeşdi. Herkes bir başka telden çalmaktaydı. Oysa bu arada marksizm-leninizmin en temel doğruları bilinmiyordu.

Böyle bir ortamda, yani teorik keşmekeş ve teorik zaaf ortamında devrimcilere düşen en temel görev bu eksiklikleri, hataları gidermekti. Yani teorik netliğe kavuşmaktı. Ve bunun için de ilk yapılması gereken, hareket içinde marksizm-leninizmin en temel doğrularını egemen kılmaya çalışmakdı. Türkiye özgülünün tahlili, ve bunun üzerinde hareketin programlaşması birincisinden ayrılmayan, ayrı düşünülemeyecek olan, ama ikincil bir görevdi.

12 Mart sonrasının bir başka temel görevi ise 71 Direnişini doğru olarak kavramaktı. Türkiye tarihinin önemli bir bölümüne damgasını vurmuş olan, Türkiye solu için bir yol ayrımı niteliğini taşıyan 71 Direnişi, 12 Mart sonrasında değişik yönlerden en çok tahrif edilen, istismar edilen bir olguydu. Kimileri faşist muhtıra darbesinin tek sorumlusu olarak 71 Direnişçilerini gösterirken, 71 Direnişini anarşizm olarak nitelerken, kimileri de onun hiç bir yanlışını, eksiğini göremiyor, mağlubiyeti ise «taktik bir hata» olarak değerlendiriyordu. Bir üçüncüleri ise en «açık göz» bir biçimde davranıyor, 71'in hatalarını sezdiği halde, parsa toplama anlayışı içinde ona sımsıkı sarılıyor görünüyordu. Lâfta 71'in izleyicisi, pratikte ise onun inkarcısı durumunda olan bunlar ise şüphesiz 12 Mart sonrası ortamı içinde, hareket içindeki en tehlikeli sapmayı oluşturmaktaydılar.

Bu ortam içinde devrimcilere düşen görev 71 direnişini doğru bir biçimde ele alıp onu geliştirmektir. Mağlubiyetin nedenlerini bulmak, teorik eksiklikleri, hataları gidermek önümüzdeki görevdi.

71 sonrasının bir başka önemli özelliği ise, 12 Mart'ın şartları altında güçlenen sosyal-demokrasi idi. Nitekim 12 Mart dönemi boyunca solun önemli potansiye-

lini eritmeyi başaran sosyal-demokrasi 73 genel seçimlerinde ülkenin en büyük siyasi hareketi olarak ortaya çıkıyor ve hatta iktidara oturuyordu. Onu izleyen dönem ise gene 12 Mart döneminde, onun pisliği içinde örgütlü gücünü arttıran faşizmin saldırganlığı idi. Faşist saldırganlığa karşı direnmek tüm devrimcilerin acil pratik görevlerinden biriydi ve bunun ilk ve en önemli adımı ise sekterizmden uzak, doğru bir anti-faşist temelde birliği gerçekleştirmekti. Faşizme karşı omuz omuza sloganının hayata geçmesini sağlamaktı.

73 Genel Seçimleri ile birlikte oligarşi içindeki çatışma geçici olarak durgunlaştı. Geçici olarak, 12 Mart'ın baskı ve zulmünün, sosyalist hareketin son derece örgütsüz ve bunun bir sonucu olarak güçsüz oluşunun da etkisi ile, toplumsal muhalefet zayıfladı. Var olan toplumsal muhalefeti ise, CHP reformizmi toparladı. CHP'nin yeni politikası da toplumsal muhalefetin kabarmasını engelleyen nedenlerden biriydi.

Ama toplumsal muhalefet kısa zamanda gelişmeye başladı. Sosyalistler güçlendikçe, örgütlenme düzeyi arttıkça ve ekonomik krizin yükü her gün biraz daha fazla oranlarda işçi ve emekçilerin sırtına yüklendikçe toplumsal muhalefet de buna paralel olarak gelişti. 71 öncesine göre bu yeni dönemin belirgin özelliklerinden birini de, azgın faşist saldırılar oluşturuyordu. Sosyalistler faşist saldırganlığa karşı dişe diş bir mücadele yürütüyorlardı.

Toplumsal muhalefetin, 71 sonrasındaki önemli noktalarından biri DGM direnişidir. Sınıf uzlaşmacısı TKP'lilerin tüm uzlaşıcı, pasifist tavırlarına rağmen, işçi sınıfı 16 Eylül direnişiyle oligarşiye korkulu rüyalar yaşattı. Profilo direnişi ise TKP'lileri de aşarak dosta ve düşmana proletaryanın mücadele azmini ispatladı.

Giderek kızışan sınıflar mücadelesi içinde 20 Mart genel grevi ise toplumsal muhalefetin hangi boyutlara vardığının kesin göstergelerinden biridir. Yüzbinlerce işçi ve onları destekleyen yüzbinlerce öğretmen, memur ve öğrenci 20 Mart günü ülke çapında hayatı felce uğrattı. Özellikle büyük şehirlerde genel grev tam

bir başarıya ulaştı. Oligarşinin tüm tehditlerine, CHP hükümetinin tüm tehditlerine rağmen genel grev başarıyla yapıldı. Genel grevin hemen ardından oligarşi bir yıldırma kampanyasına girişmek istediyse de bunda başarılı olamadı. Sosyalistlerin ve DİSK yönetiminin kararlı tavrı karşısında gerilemek zorunda kaldı. Genel grev karşısında en ilginç tavırı TKP aldı. Bu çizgi ve yönetiminde olduğu sendikalar genel greve açıktan karşı çıkmamalarına rağmen el altından engellemeye çalıştılar. TKP'nin bu davranışı da revizyonizm ile reformizmin ortak niteliklerini gösterdi. Ve işin ilginci 20 Mart genel grevinde reformizm, revizyonizme oranla daha cesaretliydi.

20 Mart eylemi, Türkiye işçi sınıfı açısından genel grev hakkının alınmasıdır. Genel grev henüz yasalaşmamış da olsa artık genel grev Türkiye işçi sınıfı için kullanmasını öğrendiği, gücünü öğrendiği silahlardan birisidir. Ve 20 Mart eylemine karşı oligarşinin aldığı tavrın en önemli nedeni de, Türkiye işçi sınıfının genel grev silahının önemini öğrenmesi ve artık genel grevin işçi sınıfı açısından alınmış bir hak haline gelmesidir. Oligarşi belki de herkesten daha çok genel grev silahının farkındadır.

Bütün bunların yanısıra, 20 Mart genel grevinin oligarşi için ürkütücü yanı, politik bir eylem olmasıdır. İşçilerin, ücret zammı için değil, politik bir nedenden dolayı eyleme girişmesidir.

15-16 Haziran Türkiye solunda işçi sınıfının gücünü ve önemini gösteren bir eylemdi. 15-16 Haziran kendiliğinden bir sınıfın, kendisi için sınıf olmasına dönmeye başlamasının ilk önemli işaretlerinden biriydi. Ve 15-16 Haziran'a karşı oligarşinin tepkisi baskı oldu. Sıkıyönetim ilan edildi. 20 Mart genel grevi ise 15-16 Haziran boyutlarında yoğun bir eylem olmamasına rağmen tüm ülke çapındaki yaygınlığı ile ve işçi sınıfının yanı sıra memurları, öğretmenleri, öğrencileri de harekete geçirmesi ile Türkiye işçi sınıfının kendisi için sınıf olmasının yeni ve önemli bir adımını oluşturmaktadır.

Genel grevin bir başka önemi ise faşizme karşı omuz omuza sloganının en geniş bir biçimde hayata geçmesidir. Türkiye işçi sınıfı, henüz kendisi ile birleşememiş olan sosyalist harekete hayatın önemli bir gereksinimini eylemiyle dayatmıştır.

20 Mart genel grevi nasıl ki genel grev hakkının kazanıldığının en somut ispatı olduysa önümüzdeki 1 Mayıs eylemi de, 1 Mayıs'ın oligarşiye kabul ettirilmesi olacaktır.

1 Mayıs, uzun yılların ardından ilk kez 1976 yılında kitlesel bir biçimde kutlandı. Türkiye işçi sınıfı 1976 1 Mayıs gösterisi ile oligarşiye gücünü bir kez daha gösterdi. 1 Mayıs gösterisi oligarşiyi gerçekten ürküttü. O dönemde DİSK'in başına çöreklenmiş olan TKP'li yönetimin tüm pasifizmine, 1 Mayıs'ı kitlelere bir bayram gibi kabul ettirme çabalarına rağmen 1 Mayıs yüreklere korku saldı. Oligarşi bu korkusunun sonucu Türkiye tarihinin en önemli katliamlarından birini tertipledi. 2 revizyonist çizginin karşılıklı kışkırtmalarının üzerine 1 Mayıs 1977 katliamı tezgahlandı. 34 işçi ve emekçi 1 Mayıs-Taksim alanına düştü.

Oligarşi 1 Mayıs 1977 katliamını düzenlerken çok çeşitli amaçlara sahipti. Bunlardan ilki, Türkiye solunun birbirine düşmesinin üzerine inşa edilen bu provokasyon ile Türkiye solunun kitleler önündeki itibarını düşürmekti. Bunda bir ölçüde başarılı oldu. İkinci bir amacı ise kitleler arasında yılgınlık yaratmaktı. 1 Mayıs'ı izleyen ilk günlerde kitlelerde ve halkta, sosyalist hareket içinde büyük bir yılgınlık değilse de şaşkınlık vardı. Ancak, esas olarak oligarşi bu amacını gerçekleştiremedi. 1 Mayıs katliamı yükselen mücadeleyi engelleyemedi, geriletemedi. Aksine mücadele bilincini parlattı. Oligarşinin üçüncü bir amacı da 1 Mayıs'ın gelenekleşmesini engellemekti.

Bugün hükümetin 1 Mayıs'a izin vermemesi mümkün değil. Ancak sosyal-demokrasinin karakteri olarak 1 Mayıs'ın çapını daraltmak için çabalamakta. 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanında kutlanmasını engellemek istiyorlar. 1 Mayıs alanı yerine İstanbul'un çeşitli küçük alan-

larını gösteriyorlar. Ama unuttukları, daha doğrusu hatırlamak istemedikleri bir şey var: 1 Mayıs günü proletarya sadece 1 Mayıs Alanını değil, İstanbul'un bütün alanlarını, bütün sokaklarını doldurmaktadır. Oligarşi istediği kadar alan göstersin. Proletarya bütün bu alanları dolduracak ve 1 Mayıs alanına doğru yürüyecektir. Artık, genel grev hakkı gibi, 1 Mayıs da işçi sınıfının geri alınamaz haklarından biridir.

Önümüzdeki 1 Mayıs gösterisinde proletarya sosyalistlerine de önemli görevler düşmektedir. Her şeyden önce 1 Mayıs günü ekonomik ve siyasi taleplerimizi en geniş yığınlara iletmeliyiz. 1 Mayıs'ın hazırlık çalışmalarını da taleplerimizin en geniş yığınlara ulaşacağı bir platform olarak kullanmalıyız. 1 Mayıs'da proletarya sosyalistlerine düşen bir görev de faşizme karşı omuz omuza sloganını en geniş yığınlara iletmektir. Faşist saldırganlığın karşısında bugün en önemli sorun budur.

Son olarak 1 Mayıs 1978 proletarya partisinin yaratılması doğrultusunda bize yeni bir kararlılık, yeni bir atılganlık vermelidir.

KURTULUŞ

DÜZELTME

Dergimizin Mart 1978, 22. sayısında bazı yanlışlar olmuştur. Sayfa: 49, satır: 8-9'daki **«yeni emek disiplininin yerleştirilmesi»** cümlesi, «yeni emek disiplininin zihinlere yerleştirilmesi», sayfa: 70, satır 19'daki «kardeşi» sözcüğü, «kendisi», sayfa: 75, satır: 29-30'daki, «Minox-kumen'nın» sözcüğü, «Minox-kamera» olacaktır.

Düzeltir, özür dileriz.

KURTULUŞ

«Sosyal-Emperyalizm» Teorisi (!) «Yeni» Narodnizmin Teorisidir-4

V. SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE KÖMÜNİZMİN «İLK» EVRESİNE ULAŞILMIŞTIR

Geçen bölümde, proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden başlayarak varlığını sürdüren bir dönemde; uzunluğu, sözkonusu ülkenin sosyo-ekonomik yapısınca belirlenen ve dış koşulların, sınıf mücadelesinin etkisiyle değişebilen bir süre içinde, sosyalist ekonomi ve daha önceki ekonomi şekillerinin bir arada bulunduğunu söylemiş ve bu dönemin; «geçiş» sözcüğünün ekonomik anlamına karşılık geldiğini; kapitalizme geri dönüşün mümkün olduğu bu tarihsel sürecin, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyete son verilerek üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti temeli üzerinde, tüm toplumsal ekonominin örgütsel yeniden kuruluşuyla aşılmasının, kapitalizme geri dönüş tehlikesini iç gelişme koşulları açısından ortadan kaldırdığını belirtmiştik.

Bu bölümde, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluşunun kısa bir bilançosunu vermeğe çalışacağız. İlgileneceğimiz dönem, Ekim devrimiyle başlayarak gelişen ve 1936 SSCB Anayasası ile somutlaşan tarihsel kesimdir, kapitalizmden komünizme geçişin, «geçiş» sözcüğünün ekonomik anlamında tamamlanarak Sovyetler Birliği'nin komünizmin «ilk» evresine ulaştığı dönemdir. Sözkonusu tarihsel şartların araştırılması, SSCB somutunda hem kolay hem de zor bir iştir; kolaydır çünkü, SBKP (B)'nin kongre raporları ve partinin önderi Le-

nin'in ve Stalin'in görüşleri, bize, bu dönemin somut şartlarının marksist (yani somut) tahlilini vermektedir; zordur çünkü, o tarihi şartların ve üstesinden gelinen görevlerin detaylı bir bilançosunu vermek demek, tüm belgeleri özetlemek demektir ve böyle bir çalışma, bu yazının konusu dışındadır. Böyle bir çalışma, Stalin önderliğinde SBKP (B) Merkez Komitesinin bir komisyonu tarafından yapılmış ve 1938'de kabul edilmiştir: *Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi (Kısa Ders)*.

Biz bu bölümde, belirlediğimiz tarihler arasındaki çeşitli dönüm noktalarını, «Sosyal-emperyalizm» teorisyenlerinin tahrif ettikleri Lenin'in ve Stalin'in «geri dönüş» konusundaki görüşlerine dayanak sağlayan somut şartların neler olduğunu ve nasıl değiştiğini, sosyalist ekonominin örgütlendirilmesindeki tecrübeleri, kabaca vermeğe çalışacağız.

Sovyetler Birliği'nde Ekim Devrimi ile birlikte proletarya siyasi iktidarı ele geçiriyor ve bir dizi kamulaştırmayı da beraberinde getiriyordu. Böylece ülkenin sosyo-ekonomik yapısında sosyalist kesim doğmuş bulunmakla beraber ancak ulusal ekonominin küçük bir parçasını teşkil ediyordu. Lenin, 5 Mayıs 1918'de ülkenin sosyo-ekonomik yapısını oluşturan unsurları şöyle belirtmektedir:

> «1) Ataerkil, yani büyük ölçüde ilkel köylü tarımı,
> «2) Küçük meta üretimi (bu, ürünlerini satan köylü çoğunluğunu da kapsar)
> «3) Özel kapitalizm
> «4) Devlet kapitalizmi
> «5) Sosyalizm
> «Rusya öylesine büyük ve çeşitlilikleri olan bir ülkedir ki, **bütün bu değişik sosyo-ekonomik yapılar içiçe yaşamaktadır.**» («Sol» Çocukluk ve Küçük-Burjuva Kafa Yapısı, V.İ. Lenin, Sağ ve Sol Sapmalar, Ser Y. sy. 118) (abç)

Lenin, bu somut şartları 1919'da teorik bir temelden hareketle şöyle açıklamaktadır:

> «Teorik açıdan, hiç kuşku yoktur ki, kapitalizm ile komünizm arasında, **bu her iki ekonomi biçiminin** özelliklerini ve niteliklerini birleştirmesi gereken belli bir geçiş dönemi uzanır... Ülkemizin büyük geriliği ve küçükburjuva niteliği yüzünden, Rusya'da, proletarya diktatörlüğü, bazı hususlarda ileri ülkelerde olacağından kaçınılmaz olarak farklı olmalıdır. Ama Rusya'da da temel güç-

ler -ve toplumsal ekonominin temel biçimleri- herhangi bir kapitalist ülkeninkinin aynıdır.

«Toplumsal ekonominin temel biçimleri; kapitalizm, küçük meta üretimi ve komünizmdir. Temel güçler burjuvazi (özellikle köylülük) ve proletaryadır.» (Proletarya Diktatörlüğü Döneminde Ekonomi ve Politika, V.İ. Lenin; İşçi Sınıfı ve Köylülük, Sol Y. sy. 381-382) (abç)

Ülkenin somut durumunu tesbit ettikten sonra Lenin, hangi unsurların ağır bastığını şöyle tesbit ediyor:

«Ufak köylülerden oluşan bir ülkede, küçük burjuva unsurunun ağır bastığı ve ağır basması gerektiği açıktır; çünkü toprağı işleyenlerin büyük çoğunluğu küçük-meta üreticileridir.» (V.İ. Lenin; Sağ ve Sol Sapmalar, sy. 118)

İşte bu noktada proletarya diktatörlüğünün küçük meta üreticileri karşısındaki siyaseti konusunda, «sol» komünistlerle Lenin arasında bir ayrılık söz konusudur. «Sol» komünistler, küçük meta üreticilerinin de birer meta üreticisi olduğunu «*bütün* üretim araçlarının toplumsallaştırılması» gerektiğini söyleyerek, söz konusu durumda küçük meta üreticilerinin sosyalizmin kuruluşunda başlıca tehlikeyi teşkil ettiklerini görememekte ve şöyle demektedirler:

«... eldeki üretim araçlarının sistemli kullanımı, ancak **kararlı bir sosyalizasyon politikasının izlenmesiyle** gerçekleşebilme şansı kazanabilir» ... «burjuvazi ve onun küçük burjuva aydınlar tabakasından oluşan uşaklarına boyun eğmemek, burjuvaziyi kökten silip atmak ve sabotajları tamamen ortadan kaldırmak gerekir...» (Aktaran: Lenin, age, sy. 114) (abç)

Lenin bu dönemde «Devlet Kapitalizmi»ni savunurken, «sol» komünistler, «sosyalizasyon»u savunmaktadırlar. Küçük meta üreticilerinin ağır bastığı, kapitalizmin sanayide ve özellikle ticaret ve tarımda varlığını sürdürdüğü bu koşullarda proletarya diktatörlüğünün köylülere karşı «sosyalizasyon» politikası, yani, zor-alım yolunu uygulaması demek köylülerin burjuvazi saflarına geçmesi, proletarya diktatörlüğüne karşı ayaklanma unsurlarının çoğalması demek olduğu içindir ki, Lenin, bu dönemde yazdığı hemen hemen bütün yazılarında «küçük burjuvaziyi önemsememe» gibi bir siyasetin kapitalizme geri dönüş yolunu açacağını, proletaryayı yenilgiye uğratabileceğini söyler:

«... iktidarın burjuvazinin elinden koparılıp alınmasıyla başlayan ve burjuvazinin bütün direnişinin ezilme-

siyle sürdürülen sosyalist devrim, emekçi halkın proleter disiplini ve örgütlenmesi ve işlerin kesinlikle iş yöntemleri ile ve büyük sanayinin çıkarları göz önünde tutularak yerine getirilebilmesi meselesini ön plana çıkarmıştır. **Proletarya bu meseleleri pratikte çözemediği taktirde yenilgiye uğramaya mahkumdur.** İşte sosyalist devrimin en büyük ve gerçek güçlüğü burada yatmaktadır.» (V.İ. Lenin, Sosyalist Üretimin Örgütlenmesi, sy. 16, Kor Y.) (abç)

«Köylü çiftçiliği küçük meta üretimi olmaya devam etmektedir. Burada, kapitalizm için son derece geniş ve çok sağlam, kökleri derinde bir temelle, üzerinde kapitalizmin direndiği ya da komünizme karşı sert bir mücadele içinde yeniden doğduğu bir temelle karşı karşıya bulunmaktayız. **Bu mücadelelerin biçimleri tahılın (ve öteki ürünlerin) devletçe sağlanmasına ve genel olarak ürünlerin devletçe dağıtımına karşı özel spekülasyon ve vurgunculuktur.»** (V.İ. Lenin; İşçi Sınıfı ve Köylülük, sy. 383) (abç)

Lenin, küçük meta üreticilerinin sosyalizmin kuruluşundaki yerine niçin bu kadar önem vermektedir? Çünkü; birincisi, yukarıda da belirttiğimiz gibi Rusya bir küçük meta üreticileri ülkesidir, ikincisi; küçük meta üreticileri hem kapitalizme karşıdırlar (çünkü, kapitalizmin gelişmesi ile mülksüzleşerek, proletarya saflarına geçmek zorunda kalmaktadırlar), hem de sosyalizme karşıdırlar. (Çünkü, her türlü devlet müdahalesine; disipline, örgütlenmeye, hesaplama ve denetime karşıdırlar). Bundan dolayı Lenin,

«Eğer Rusya'da devlet kapitalizmi olsaydı, bu, tam da bizim eksikliğini duyduğumuz **merkezileşmiş, hesaplanmış, denetime sahip** olan ve sosyalleşmiş birşey olacağı için, sosyalizme tamamen geçmek kolaylaşacaktı.» (V. İ. Lenin, Sosyalist Üretimin Örgütlenmesi, sy. 26) (abç)

der ve şunları ekler:

«Bizi, sadece devlet kapitalizminin gelişmesi, **hesaplama ve denetimin inceden inceye gerçekleştirilmesi, sadece ve sadece en sıkı örgütlenme ve emek disiplini sosyalizme ulaştırabilir.** Bunlar olmadan sosyalizm olamaz.» (age. sy. 29)

Revizyonistler, Lenin'in devlet kapitalizmi konusundaki görüşlerini gerçek içeriğinden koparırlar ve iktidarın hangi sınıfın elinde olduğu sorusuna cevap vermeksizin, bu çok önemli soruyu atlayarak, Lenin'in «devlet kapitalizmi»nden «sosyalizmin eşiği» şeklinde, «devlet kapitalizmi ile sosyalizmi hiçbir ara aşama ayırmaz» şeklindeki görüşlerine «dayanarak», iktidar burju-

vazinin elinde bulunduğu zaman da devlet kapitalizmini savunurlar ve bunun sosyalizme geçiş için zorunlu (!) olduğunu söylerler. Bunlara en güzel cevabı, yine Lenin veriyor:

«Modern bilimin en son buluşlarına dayanan büyük çaplı kapitalist işletmecilik olmadan sosyalizm olamaz. On milyonlarca kişiyi, üretim ve dağıtımda tek bir standardın kollanmasına yönelten planlı devlet örgütü olmadan sosyalizm olamaz...

«Aynı zamanda, proletarya devleti yönetmediği sürece de sosyalizm olamaz. Bu da işin ABC'sidir.» (V.I. Lenin; Sağ ve Sol Sapmalar, sy. 123) (abç)

Sovyetler Birliği'nde devlet kapitalizminin kurulması başarılamadı. Çünkü, 1918'in ilk yarısında, Sovyet iktidarı, iç düşmanların karşı-devrimci ayaklanmalarıyla da desteklenen yabancı askeri müdahaleyle karşı karşıya kaldı. Bu dönemde Sovyet hükümeti, «sosyalist ana vatanın» tehlikede olduğunu ilan ederek, *savaş komünizmi* politikasını yürürlüğe koydu. Savaş komünizmi sisteminin esası, Lenin'in şu şiarı ile açık bir şekilde anlaşılabilir: «Her şey cephe için!» Bu sistemin ne olduğunu bilmek, bize, sözkonusu dönemin ve İkinci Dünya Savaşı'nın Sovyetler Birliği'nde ne türden değişiklikleri beraberinde getirdiğini anlama olanağı vereceği için önemlidir. Komünist Enternasyonal Programı'nda sorun şu şekilde açıklanmaktadır:

«Kapitalistlerin muhtemel bir silahlı müdahalesiyle karşılaşıldığı zaman ya da proletarya diktatörlüğüne karşı uzun süreli bir karşı-devrimci savaş sırasında, ekonominin denetimini elinde tutanlara herşeyden önce proletarya diktatörlüğünü savunma yön vermelidir. Bu durumda, **iktisadi siyaset** olarak **«savaş komünizmini»** uygulamak zorunlu olabilir. Savaş komünizmi, tüketimin, askeri savunmanın çıkarlarına göre akılcı bir şekilde örgütlenmesi ile kapitalist gruplara daha fazla baskının uygulandığı bir sistemin (el koyma, zor alım vb.) birleştirilmesinden başka birşey değildir. Serbest ticaret ve pazar ilişkileri hemen tasfiye edilecek ve küçük üreticilere verilen bireysel iktisadi müşevvikler büyük ölçüde ortadan kaldırılacaktır. Bunun sonucu olarak üretici güçlerde bir azalma olacaktır.» (Komünist Enternasyonal Programı, Aydınlık Y. sy. 63-64) (abç).

Savaş komünizmi proleter devriminin kaçınılmaz bir aşaması *değildir*. Proletarya diktatörlüğünün «olağan» iktisadi siyaseti de *değildir*. Bu siyasetin uygulanmasıyla Sovyetler Birliği'nde olan değişiklikler Parti Tarihi'nde şöyle anlatılmaktadır:

«Sovyet hükümeti... Orduyu ve tarımsal nüfusu donatacak malları toplamak için, büyük sanayiyi denetimine aldı. Tahıl ticaretine devlet tekeli koydu, özel tahıl ticaretini yasakladı ve **üretim fazlasına el konulması sistemini kurdu.** Buna göre, ordunun ve işçilerin beslenebilmesi için tahıl depolayabilmek amacıyla, köylülerin elindeki üretim fazlası kaydediliyor ve bunlar sabit fiyatlarla devlet tarafından satın alınıyordu. **Son olarak bütün sınıflara genel çalışma hizmeti kondu.** Burjuvaziye fiziki çalışmayı zorunlu kılarak ve böylece işçilerin cephe bakımından daha büyük önem taşıyan diğer görevlere ayrılmasını sağlayarak, Parti, «çalışmayana ekmek yok» ilkesini pratikte uygulamaya koyuluyordu.» (SBKP (B) TARİHİ, Aydınlık Y. sy. 281) (abç).

Emperyalist ülkelerin müdahalesi ve karşı-devrimin bastırılmasıyla büyük toprak sahipleri sınıfı tasfiye oldu. Ancak, savaş komünizmi sistemi köylülerin çıkarlarıyla açıktan açığa çatışıyordu. Savaş sırasında tahrip olan ekonomi ve savaş komünizmi sisteminin getirdiği üretici güçlerde azalma, kitlelerin içine düştükleri maddi ve manevi çöküntüyle birleşerek proletarya diktatörlüğünün temellerini zayıflatmıştı. Proletarya, küçük meta üreticilerini karşısına alarak kapitalizmi tasfiye politikasına baş vuramazdı; aynı zamanda, «üretim fazlasına el koyma sistemi»ne de devam edemezdi, çünkü, bu politika köylülerin çıkarlarıyla açıktan açığa çatışıyordu. Bu durumun bir sonucu olarak, Parti, proletaryayı ekonomik ve siyasi olarak güçlendirebilmek, «özel sermayeye saldırıya hazırlayabilmek» amacıyla X. Kongre'de Yeni Ekonomi Politikası'nı (NEP) kabul etti. Kısaca NEP, kapitalizmi tasfiye değil, *sınırlandırma* politikasıdır. Böylece NEP ile birlikte proletarya diktatörlüğünün ekonomik faaliyetine başlanmış oluyordu. 21 Nisan 1921'de Lenin, *Ayni Vergi* adlı yazısında Sovyetler Birliği'nin somut bir tahlilini yaparak şöyle soruyordu: «Ne yapmalıdır?» Bu soruya «sol» komünistlerin verdiği cevabı ve önerilen bu politikanın tehlikesini de şöyle açıklıyordu:

«Ya, özel, devlete ait olmayan değişimin, yani ticaretin, yani milyonlarca küçük üreticinin bulunduğu yerde kaçınılmaz olan kapitalizmin gelişmesine kilit vurmaya, tamamen yasaklamaya çalışılmalıdır (bu «sol» komünistlerin önerisidir-KURTULUŞ). **Ama böyle bir politika, onu uygulamaya çalışan parti için, aptalca bir iş ve intihar etmek demek olur. Aptalca olur, çünkü böyle bir politika ik-**

tisadi bakımdan olanaksızdır. İntihar etmek demek olur, çünkü böyle bir politikayı uygulamaya çalışan parti kaçınılmaz olarak yıkımla karşılaşır.» (V.İ. Lenin, Ayni Vergi Üzerine, İşçi Sınıfı ve Köylülük, Sol Y. sy. 438-439) (abç).

Bu dönemde, «sol» komünistlerin NEP'e karşı çıkan ve «kapitalizmi tasfiye politikası» olarak öne sürdükleri politikanın kabul edilmesi demek milyonlarca küçük üreticiyi proletarya diktatörlüğünün karşısına almak ve «kapitalizme geri dönüş ihtimali»nin bulunduğu bu şartlarda «kapitalizme geri dönüş yolunu» açmak demektir. Çünkü 1920 yılında Sovyetler Birliği'nde ekonomik durum ve kitlelerin durumu şöyleydi:

«...Dört yıl süren emperyalist savaş ve üç yıl süren emperyalist müdahaleye karşı savaş, bütün ülkeyi bir harabe haline getirmişti.

«1920 yılında tarım alanında elde edilen gayri safi hasıla, savaştan önceki çarlık Rusyasının yoksul kır kesiminde elde edilen ürünün ancak **yarısı** kadardı. Daha da kötüsü, 1920'de birçok ilde iyi ürün elde edilemedi. **Tarım çok kötü durumdaydı.**

«Tamamen bozulan sanayinin durumu **çok daha kötüydü.** Büyük sanayi kesiminin 1920 yılındaki üretimi savaş öncesi üretiminin **yedide birinin biraz üzerindeydi.** Atelye ve fabrikaların birçoğu çalışamaz durumdaydı; madenler ve kömür ocakları yıkılmış ve su baskınına uğramıştı. En içler acısı olan, demir ve çelik sanayisinin durumuydu. 1921'de toplam pik demir üretimi... savaş öncesi üretimin **aşağı yukarı yüzde üçü kadardı. Ulaşım tamamen bozulmuştu. Ülkedeki metal ve dokuma stokları hemen hemen tükenmişti. Ekmek, yağ, et, ayakkabı, giyecek, kibrit, tuz, gaz ve sabun gibi temel ihtiyaç maddelerinde müthiş** bir kıtlık vardı.

«...savaş sona erdikten sonra halk birden bu yokluk ve kıtlığın dayanılmaz olduğunu hissetti ve bütün bunların bir an önce giderilmesini istemeye başladı. **Köylüler arasında hoşnutsuzluk baş gösterdi... Hoşnutsuzluk havası işçi sınıfını da etkiledi... Proletarya diktatörlüğünün sınıf temeli zayıflamaktaydı;** işçiler dağılıyor, köylere gidiyor, işçi olmaktan çıkıyor, sınıflarından kopuyorlardı. Bazı işçilerde, açlık ve yorgunluk yüzünden, hoşnutsuzluk belirtileri görülmeğe başlıyordu... **Ama sınıf düşmanları uyumuyordu...** Düşman sovyet iktidarına karşı yeni mücadele taktikleri benimsedi. Sovyetleri destekler kılığa bürünerek, eski iflas etmiş «kahrolsun Sovyetler» sloganını bir yana bıraktı ve yeni bir slogan kullanmaya başladı: «Komünistsiz Sovyetler için!». (SBKP (B) TARİHİ; Aydınlık Y. sy. 303-305) (abç).

İşte «Sosyal-emperyalizm» teorisyenleri, Lenin'in «geri dönüş» konusundaki görüşlerini bu tarihsel şartlardan koparak, «geri dönüş» sözcüğünü veya buna

benzer sözcükleri sözkonusu durumun somut şartlarından koparmak suretiyle ve komünizmin «üst» evresine kadar geçerliymiş gibi, kendi idealist tezlerine «dayanak» sağlamaya çalışmaktadırlar. Lenin, «alıntı ustası» Kautsky'yi eleştirirken şöyle diyordu: «Sofistler her dönemde, değişik durumlarla ilgili örnekleri ilke olarak belirtme alışkanlığındadırlar.» Nitekim konuyla ilgili olarak söyledikleri şu sözler kendilerini ele vermektedir:

«Lenin, üretim araçları üzerindeki sosyalist dönüşümün tamamlandığını kendi gözleriyle göremeden öldü ve onun bu soruyu açık ve kesin bir şekilde **cevaplandırması mümkün değildi.**» (Hua Guo-feng, Proletarya Diktatörlüğü Altında Devrimi Sonuna Kadar Sürdürelim, Aydınlık, sayı: 7) (abç).

«Lenin, kaynağında yalnızca bir küçük burjuva tabaka olan bürokrasinin, yaklaşık olarak 30 yıl sonra devlet iktidarını elde edeceğini ve yeni burjuva egemen bir sınıf olarak, kapitalizmin yeni temeller üzerinde yeniden kurulmasını gerçekleştirebileceğini **düşünemedi.**» (Willi Dickhut, Sovyetler Birliği'nde Kapitalizmin Restorasyonu; Kitap I, sy. 20) (abç).

Lenin'in «cevaplandırması mümkün olmayan» (!) ve «düşünemediği» (!) sorunlar için Lenin'den alıntılar yapmanın anlamı nedir? Tarih bir kere daha Lenin'in «marksizmin teori alanındaki zaferi, düşmanlarını marksist kılığa girmeğe zorlar» şeklindeki görüşünü doğrulamaktadır. «Sosyal-emperyalizm» teorisyenleri, marksizm-leninizmi revize ediyorlar, ancak bunu kılıflayabilmek ve kitleleri aldatabilmek için utanmazca Marx'ın, Engels'in ve Lenin'in isimlerini paravana olarak «kullanıyorlar». Yukarıda kabaca ortaya koymağa çalıştığımız somut şartlar içerisinde sınıf güçlerinin nesnel bir tahlilini yapmayan, «genel ilkeler»in hangi somut şartların soyutlaması olduğunu gözardı eden bir siyaset, proletarya diktatörlüğünü koruyabilir, sağlamlaştırabilir ve kapitalizmi tasfiye edebilir miydi? Elbette hayır. Böyle bir siyaset israr edildiği ve süreklilik kazandığı taktirde, proletarya diktatörlüğünü yiyip bitirir ve geri dönüşle sonuçlanırdı. Çünkü, herşeyden önce henüz kapitalizm ve onu yeniden üreten şartlar ortadan kaldırılmış değildi ve Lenin'in 1918'de belirttiği somut durumdan kaynaklanan görevlerin üstesinden gelinmiş değildi. SBKP, Lenin'in önderliğinde nesnel şartların ve

sınıf güçlerinin doğru bir analizini yaparak NEP'i kabul etti. NEP dönemini Stalin şu şekilde özetlemektedir:

«...Sovyet iktidarının, bir yandan sosyalizmi geliştirmek için elinden gelenin azamisini yaparken, kapitalizme de bir ölçüde yeniden yaşama hakkı tanıdığı, iki ekonomi sistemi arasındaki -kapitalizm ile sosyalizm arasındaki- yarışma sırasında sosyalist sistemin kapitalist sistem üzerindeki üstünlüğünü örgütlemeyi kendine iş edindiği dönemdi. Görev, bu yarışma sırasında sosyalizmin mevzilerini sağlamlaştırmak, kapitalist unsurların tasfiyesini sağlamak ve sosyalist sistemin, ulusal ekonominin temel sisteminin zaferini tamamlamak idi.» (J .Stalin, **SSCB Anayasa Tasarısı Üzerine,** Leninizmin Sorunları, sy. 620)

NEP'in getirdiği en önemli karar; ürün fazlasına el konulması sistemi yerine *ayni vergi*'nin getirilmesidir. Buna göre, vergi tutarı çıkarıldıktan sonra kalan bütün ürün köylülere bırakılmakta ve savaş komünizmi sisteminde ortadan kaldırılmış olan ticaret özgürlüğü yeniden tanınmaktaydı. Bu durumu Stalin şöyle açıklamaktadır:

«Biz, 1921'de NEP'i kurduğumuz zaman, onun sivri ucunu, savaş komünizmine, **her ne olursa olsun, tüm** ticaret özgürlüğünü dıştalayan bir rejime ve eşya düzenine karşı yöneltmiştik. NEP'in **belli** bir ticaret özgürlüğü anlamına geldiğini düşünüyorduk ve düşünüyoruz. (NEP'in bir diğer yönü daha vardır-KURTULUŞ) Gerçekten de, NEP eksiksiz tüm bir ticaret özgürlüğü, pazar üzerinde özgür bir fiyat oyunu demek değildir. **NEP, bazı belli sınırlar içinde, bazı belli çerçeveler içinde, pazar üzerindeki düzenleyici rolü devletin elinde olmak üzere, ticaret özgürlüğü demektir. Bu da NEP'in ikinci yönüdür.» (SSCB Komünist (Bolşevik) Partisinde Sağ Sapma,** J. Stalin; Leninizmin Sorunları, sy. 296) (abç).

Lenin «NEP, bize, sosyalist ekonominin temellerini kurma *olanağını* tamamiyle sağlamaktadır» diyor ve bu olanaktan yararlanmak suretiyle sosyalist ekonominin *gerçek kuruluşuna* yönelinilmesi gerektiğini söylüyordu. Nitekim, 1922'de SBKP XI. Kongresi'nde NEP'in durumunu şöyle belirliyordu:

«Bir yıldır geri çekilmekteyiz. Artık parti adına bu geri çekilmeyi durdurmalıyız. Geri çekilmekten umulan amaç elde edilmiştir. Bu dönem artık sona ermek üzeredir ya da sona ermiştir. **Şimdi amacımız farklıdır; amacımız güçlerimizi yeniden biraraya getirmektir.»** (V.İ. Lenin; Aktaran: SBKP (B) Tarihi, sy. 317) (abç).

Bu dönemde Sovyetler Birliği'nde sözcüğün ekonomik anlamında «geçiş» dönemi yaşanmaktadır; yani,

sosyalist ekonomi ve daha önce sosyo-ekonomik yapılar birarada bulunmakta ve mücadele etmektedirler. Bu yüzden, ekonomide kapitalizm tasfiye edilememiştir: Sanayide kapitalist kesim % 20'yi, tarımda hemen hemen % 100'ü ve metaların değişimi ve dolaşımı alanında % 50'yi elinde bulundurmaktadır. Bundan dolayı Parti Tarihi'nde şu tesbit yapılmaktadır:

> «Lenin, Yeni İktisadi Politika'nın kapitalizm ile sosyalizm arasında bir ölüm kalım mücadelesi anlamına geldiğini söyledi. «Kim kazanacak?» «bütün mesele buydu.» (SBKP (B) Tarihi, sy. 318)

Oportünistlerin tüm engellemelerine karşın, Sovyetler Birliği'nde NEP politikası başarıyla uygulandı. Bu dönemde sosyalist ekonominin en önemli sorunlarının başında «ekonomiyi yönetebilme» geliyordu. Lenin'in proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin aldığı biçimlerden ve diktatörlüğün görevlerinden biri olarak belirttiği *burjuvaziden* «yararlanma» önem kazanıyordu. Proletarya, kendi amacı doğrultusunda «kültürlü kapitalistler»i satın alır ve onlardan öğrenmek suretiyle süreç içerisinde onların yaptığı işi de kendisi yüklenir. 1924-1925 mali yılında ülkenin ekonomik durumu değişmişti;

> «1924-1925 mali yılında tarımsal üretim, savaş öncesi seviyeye hemen hemen yaklaşmış, savaş öncesi elde edilen ürünün % 87'sine ulaşmıştı... 1925'de SSCB'nin büyük sanayilerinin üretimi, savaş öncesi üretimin **dörtte üçüne** ulaşmıştı. 1924-1925 mali yılında Sovyetler Birliği, sermaye malları üretimi çalışmalarına 385.000 ruble yatırabiliyordu.» (SBKP (B) Tarihi, sy. 331)

Lenin, sosyalizmin kurulması için izlenmesi gereken ekonomik stratejinin temellerini atmıştı. Stalin, bu stratejiyi başarıyla hayata geçirmede partinin önderliğini yaptı. Lenin şöyle diyordu:

> «Biz şunu söyledik: Sadece bu maddi şartlar, on milyonlarca insana hizmet eden **büyük çapta makina sanayinin maddi şartları sosyalizmin temeli olabilir;** bunu bir küçük burjuva ülkesinde, köylü ülkesinde başarmak güçtür ama **olanaksız değildir.**» (V.İ. Lenin, Sosyalist Üretimin Örgütlenmesi, sy. 30) (abç).

Büyük çaplı makine sanayinin gelişmesi, bir küçük meta üreticileri ülkesinde esas güçlük olan emek disiplininin sağlanmasına, hesaplama ve denetimin gelişmesine yardımcı olabilir ve aynı zamanda şehrin kırsal kesimi

yönlendirmesi olanağını yaratabilir. Ondördüncü Parti Konferansında oportünistler (Zinoviev ve Kamanev başkanlığındaki «yeni muhalefet») tek ülkede sosyalizmin zaferi (yani sosyalist ekonominin ulusal ekonomide hakim olup olamayacağı) tartışmasını açtılar. «Yeni muhalefet», ülkenin teknik ve iktisadi bakımdan geri olduğu, bu yüzden de SSCB'de sosyalizmin zaferinin *imkansız* olduğu görüşündeydi. Buna göre, Sovyetler Birliği'nin esas olarak hammadde ve gıda maddesi üreten ve ihraç eden bir tarım ülkesi olması gerekliydi. Stalin, Lenin'in sosyalizmin kurulması imkanının varlığı şeklindeki görüşünü savundu ve bu imkanı yaratan somut şartları ortaya koydu. XIV. Kongre'de Stalin, genel çizgiyi şu şekilde açıklıyordu:

> «Ülkemizin bir tarım ülkesinden, ihtiyaç duyduğu makinaları kendi çabalarıyla üretebilecek bir sanayi ülkesine dönüştürülmesi - genel çizgimizin özü ve temeli budur.» (SBKP (B) Tarihi, sy. 337)

Kongre, yapılan tartışmalardan sonra Stalin'in yukarıda aktardığımız görüşlerini kabul ederek şu kararı aldı:

> «Kongre iktisadi gelişme alanında, proletarya diktatörlüğünün ülkesi olan ülkemizde «tam bir sosyalist toplumun kurulması için bütün ön şartın» (**Lenin**) bulunduğu görüşündedir. Kongre, SSCB'de sosyalist inşanın zaferi için mücadelenin, partimizin başlıca görevi olduğunu kabul eder.» (age. sy. 338)

Bu kongreden sonra *sosyalist sanayileşme* için şiddetli bir mücadeleye girişildi. Sosyalist sanayi sektörü, özel sektör aleyhine hızla gelişti. Ticaret alanında da «sovyetik ticaret» (*Stalin*) hızla gelişiyordu. Bütün bu gelişmeler Parti Tarihi'nde şöyle belirtilmiştir:

> «...sosyalist sektörün üretimi, 1924-1925'de toplam üretimin % 81'i iken, 1926-1927'de toplam üretimin % 86'sına yükselmişti; özel sektörün üretimi ise, aynı dönem içinde, % 19'dan % 14'e düşmüştü.» (age, sy. 348)
>
> «...özel tüccarın perakende piyasasındaki payı 1924-1925'de % 42'den, 1926-1927'de % 32'ye; toptan piyasasındaki payı ise aynı dönem içinde % 9'dan % 5'e düştü.» (age, sy. 348)

Böylece toplam sanayi üretimi savaş öncesi üretim düzeyine erişiyor ve toplam üretimin % 42'sini oluşturuyordu. Ticaret alanında kapitalistlerin payı önemli ölçüde azalarak; tacirlerin, spekülatörlerin ve başka tica-

ret erbabının «ÖZGÜR pazar oyunları» hemen hemen ortadan kaldırılmış oluyordu. Ancak, sanayi ve ticaretteki bu gelişmeye tarım ayak uyduramamış, 1927'de tarım bir bütün olarak savaş öncesi seviyeye ulaşmış olmasına rağmen; tahıl üretiminin toplamı savaş öncesinin % 91'i olabilmiş; öte yandan mahsülün pazarlanabilen kısmı, yani şehirlerin ihtiyacını karşılamak için satılan tahıl miktarı, savaş öncesi miktarın % 37'sine bile erişememişti. Bunun nedeni, tarımda kapitalizmin tasfiye edilmemiş olması ve belirli ölçülerde de olsa ticaretin varlığının tarım kapitalistlerinin (kulakların) güçlenmesine yol açmasıdır. Ya da bir başka deyişle, henüz «küçük üretim her gün, her saat kapitalizmi büyük ölçüde ve yeniden yaratmaktadır» *(Lenin)* ve dolayısıyla, köylülüğün bir kısmı yoksullaşırken bir kısmı zenginleşmektedir. Bu somut şartlar, bir bütün olarak sosyalist ekonominin kurulması ve gelişmesinde tarımda sosyalist kesimin geliştirilmesi ve kulakların tasfiyesi meselesini ön plana çıkarıyordu. SBKP Tarihi ülkenin somut şartlarını şöyle açıklamaktadır:

> «Bütün bunlar, pazar için üretim yapan büyük çiftliklerin küçük çiftliklere, küçük çiftliklerin de cüce-çiftliklere bölünmesi sürecinin 1918'den bu yana hâlâ devam ettiğini; bu küçük ve cüce köylü çiftliklerinin pratikte doğal ekonomi biçimine geri döndüğünü ve dolayısiyle pazar için çok az miktarda tahıl sağlayabildiğini... Şehirlerin ihtiyacını karşılamak üzere ayrılan mahsül fazlasının savaş öncesindeki pazarlanabilir mahsül fazlasının üçte birinden ancak biraz fazla olduğunu gösteriyordu.» (age. sy. 349)

Tarımda büyük çaplı üretime, makinalı-teknik üretime geçilmediği taktirde ordu ve şehirleri beslemek olanaksız hale gelecek, hayvancılık da aynı krizin içine girecekti. Ayrıca, sosyalist sanayinin ilerleyebilmesi için en önemli birikim kaynaklarından biri olan tarımın çöküşü, sosyalist sanayinin gerileyişini; üretimde genel bir azalma ise, şehir nüfusunun karşılaşacağı «sürekli bir açlık tehlikesi»yle (Parti Tarihi) birleşerek; proletarya diktatörlüğünün sınıf temelinin zayıflamasını, kulakların güçlenmesini getirecek, bu da, karşı-devrim tehlikesini büyütecek, karşı-devrimin başarısının koşullarını yaratabilecekti.

Bu dönemde proletaryanın sınıf siyasetinden en küçük bir taviz, küçük meta üretiminin ve kulakların küçümsenmesi «Kim kazanacak?» sorusunun kapitalizm lehine cevaplanmasını getirebilirdi. Ancak, SBKP ve onun önderi Stalin, Lenin'in öğretilerine uygun hareket ettiler, parti içerisinde kulakların tasfiyesine ve kırda sosyalist kuruluşun başlatılmasına karşı çıkan «sağ sapma»ya karşı yoğun ideolojik ve politik mücadele ile birlikte tarımda sosyalist kuruluş ve kulakların tasfiyesi başlatıldı. 1927'de XV. Kongre'de Stalin şunları söylüyordu:

> «Şehir ve köy ekonomisinin **bütün** kollarında sosyalist kilit mevkilerini yaymak ve sağlamlaştırmak ve milli ekonomimizdeki kapitalist unsurları ortadan kaldıran bir yol izlemek.» (age. sy. 350) (abç).

Parti Kongresi, Buharin'in önderliğini yaptığı sağ sapmayı tecrit ederek şu kararı aldı:

> «Kulaklara karşı taarruzu daha da geliştirmek ve **kapitalizmin kırlık alanda daha da gelişmesini engelleyecek, köylü tarımını sosyalizme götürecek bir dizi yeni tedbirler almak.**» (age. sy. 351) (abç).

Lenin'in kırsal alanda sosyalizmin kurulması için gösterdiği yol neydi?: «Büyük çapta kollektif çiftlikler» kurma. Lenin şöyle diyordu:

> «Ayrıcalıklar sisteminden sosyalizme geçiş, bir büyük üretim biçiminden bir başka büyük üretim biçimine geçiş demektir. **Küçük üreticilerin kooperatifçiliğinden sosyalizme geçiş ise küçük üretimden** büyük üretime geçiş demektir. Yani, çok daha karmaşık, ama buna karşılık başarı halinde en geniş halk kitlelerini kucaklaması mümkün olan, **her türlü yeniliğe ısrarla karşı koyan eski SOSYALİZM ÖNCESİ** (Büyükler Stalin'in-KURTULUŞ) **ve hatta kapitalizm-öncesi en derin ve en canlı köklerini söküp atmaya yetenekli bir üretime geçiş demektir.»** (V.İ. Lenin, Kooperatifler Üzerine, Aktaran: J. Stalin, Leninizmin İlkeleri, sy. 185) (abç).

> **«Eğer köylülerin hepsini kooperatiflerde örgütlemiş olsaydık, bugün her iki ayağımızla da sosyalizm üzerinde dimdik durabilirdik.»** (V.İ. Lenin, Militan Maddecilik, Tan Y. sy. 42) (abç).

> «Burjuvazinin nasıl iktidardan uzaklaştırıldığını ve **nasıl etkisiz hale getirildiğini öğrendik...** Ama, milyonlarca orta köylüyle olan ilişkilerimizi nasıl düzenleyebileceğimizi, onların güvenini nasıl sağlayacağımızı henüz öğrenmedik. -bunu açıkça söylemeliyiz- Bununla birlikte, bu görevi anladık, sorunu koyduk ve bütün umudumuzla, bütün bilinç ve kararlı azmimizle diyoruz ki: **bu görevi de başaracağız ve o zaman sosyalizm mutlak yenil-**

mezliğe ulaşacaktır.» (V.İ. Lenin, İşçi ve Köylü İttifakı, sy. 176-177) (abç).

Stalin, parti kongresinde günün görevini şöyle ortaya koyuyordu:

«Çıkar yol»... küçük ve dağınık köylü çiftliklerini, toprağın ortaklaşa, işlenmesi esasına dayanan geniş birleşik çiftliklere dönüştürmek; toprağın yeni ve daha ileri bir teknikle kollektif bir şekilde işlenmesini sağlamaktır. Çıkar yol, küçük ve cüce köylü çiftliklerini ağır ağır, ama emin bir şekilde; zorla değil, örnek vererek ve ikna yoluyla, toprağın ortaklaşa, kooperatifleşerek ve kollektif bir şekilde; tarım araçlarından, traktörlerden ve bilimsel entansif tarım metotlarından yararlanarak işleyen geniş çiftlikler içinde birleştirilmesidir.» (Parti Tarihi, sy. 351)

Bu dönemde SSCB'de Parti içerisindeki «sağ tehlike» bu politikanın hayata geçirilmesine karşı çıkarak kulakların ve dolayısıyla karşı-devrimin müttefiki haline gelerek «sağ sapma» oldu. Stalin, bu durumu şöyle değerlendiriyordu:

«Durum öyledir ki, biz, Lenin'in «Kim üstün gelecek?» formülüne göre yaşıyoruz. Ya biz kapitalistlerin sırtını yere getireceğiz ve onlara karşı, Lenin'in dediği gibi, **son kesin savaşımızı vereceğiz**, ya da onlar bizim sırtımızı yere getirecek.» (SSCB Komünist (Bolşevik) Partisinde Sağ Sapma, J. Stalin, Leninizmin Sorunları, sy. 291) (abç).

«Partide sağ sapmanın zaferi, ülkemizde, **kapitalist unsurların son derece güçlenmesi** anlamına gelir. Peki, ülkemizde kapitalist unsurların güçlenmesi ne anlama gelir? Proletarya diktatörlüğünün zayıflaması, kapitalizmin yeniden dirilme şanslarının artması anlamına gelir. Demek ki, böylece partimizdeki sağ sapmanın zaferi, ülkemizde kapitalizmin **yeniden direnmesi**, egemen olması için **zorunlu koşulların çoğalması** anlamına gelir.» (SSCB Komünist (Bolşevik) Partisi İçinde Sağ Tehlike, J. Stalin, Leninizmin Sorunları, sy. 248) (abç).

Görüldüğü gibi Stalin, kapitalizmin egemen olması için «zorunlu koşulların çoğalması»ndan bahsediyor. Çünkü, SSCB'de henüz kelimenin ekonomik anlamında «geçiş» dönemi tamamlanmamıştır; tarımda sosyalist ekonomi çok küçük bir yer tutmakta ve küçük üretim yaygınlığını korumaktadır. «Sosyal-emperyalizm» teorisyenlerinin iddia ettikleri gibi, Stalin burada «zorunlu koşulların *yeniden* ortaya çıkması»ndan söz etmiyor; çünkü böyle bir durum söz konusu olamaz. Burada Stalin'in belirttiği, kapitalizmin egemen olması için henüz

var olan koşulların çoğalmasıdır. Stalin'den devam edelim:

> «Bizde, bizim Sovyetler Ülkemizde, kapitalizmin yeniden dirilmesini **olanaklı** kılan koşullar var mıdır? **Evet** vardır... Açıktır ki, bizde, **küçük üretim, bir kitle niteliğine, hatta başat niteliğe bürünmüş olduğundan ve özellikle NEP koşullarında, durmadan ve geniş oranda kapitalizmi ve burjuvaziyi doğurduğundan,** kapitalizmin yeniden dirilmesini **olanaklı** kılan koşullar vardır.» (age, sy. 259)

«Sosyal-emperyalizm» teorisyenleri daha önce de vurguladığımız gibi, bu sözleri, gerçek içeriğinden -sözkonusu somut şartlardan- ayırarak ele almakta ve böylelikle eklektik bir teori oluşturmak suretiyle, kitlelerin kafasını karıştırmakta, gerçekleri çarpıtmaktadırlar. Küçük üretim bir kitle niteliğinden çıkarılarak, yerine sosyalist ekonomi geçmişse; üretim araçları ve iş-gücünün meta olmaları olgusu ortadan kaldırılarak, ticaret alanından kapitalistleri tamamiyle uzaklaştıran «sovyetik ticaret» gelişmişse ve sanayide sosyalist kesim hakimse hâlâ «küçük üretim... durmadan ve geniş oranda kapitalizmi ve burjuvaziyi doğurduğundan, kapitalizmin yeniden dirilmesini *olanaklı* kılan koşullar vardır» denebilir mi? Hayır söylenemez. Bu konuyu VI. bölümde inceleyeceğiz, ancak hemen belirtelim ki, «sosyal-emperyalizm» teorisyenleri için küçük üretimin nasıl ve neden kapitalizmi doğurduğu önemli değildir. Önemli olan, «kapitalizmi doğurur» sözcüğünü kullanmak suretiyle kitlelerin kafasını bulandırmaktır! Tüm oportünistler gibi «sosyal-emperyalizm» teorisyenleri, marksizm-leninizmin özü yerine lafzını geçirmektedirler. Nitekim Stalin, *aynı yazıda* aktardığımız son paragrafın hemen devamında şöyle demektedir:

> «Bizde, Sovyet ülkemizde, kapitalizmin yeniden dirilmesinin **olanaklarını yıkmak için, tasfiye etmek için, gerekli araçlar ve güçler var mıdır? Evet, vardır.** Lenin'in, SSCB'nde, tümü ile eksiksiz bir sosyalist toplum kurma **olanağı** üzerinde tezinin doğruluğunu yaratan da budur.» (age, sy. 259) (abç).

Bir kez daha belirtelim, yukarıdan da açık olarak görülebileceği gibi, Stalin, kapitalizmin yeniden dirilmesi olanaklarını *yıkmak*'tan söz ediyor; «sosyal-emperyalizm» teorisyenlerinin iddia ettikleri gibi, kapitalizmin

yeniden dirilmesi olanaklarının «*yeniden ortaya çıkmasını engellemek*»ten değil, çünkü böyle bir durum söz konusu olamaz. «Sosyal-emperyalizm» teorisyenleri;

«...küçük meta üretimi... yeni kapitalizmi **daima** yeniden yaratır.» (Willi Dickhut, Sovyetler Birliği'nde Kapitalizmin Restorasyonu, I. Kitap, sy. 10) (abç).

derken, Lenin'in SSCB'de, tümü ile eksiksiz bir sosyalist toplum kurma olanağı üzerindeki tezinin doğruluğunu kabul etmemiş olmaktadırlar.

1929 yılına gelindiğinde Sovyetler Birliği'nde sosyalist ekonominin bir bütün olarak kurulma çabalarının ulaştığı düzey şöyleydi:

«**Ulusal Ekonomimiz** gelişmekte ve işsizlik giderek azalmaktadır.

Büyük sanayi genişlemiş ve gelişme hızı artmıştır.

«Ağır sanayi ilerlemiş, üretimin sosyalleşmesinde önemli yol alınmıştır. Tarımda yeni bir güç ortaya çıkmıştır: **Kolhozlar** ve **Sovhozlar**...

«**Köylü kitleleri kesin olarak Kolhozlara yönelmiştir. Kulakların direnci kırılmış, SSCB'nin iç durumu pekişmiştir.**

«Tarımsal üretim 1928-1929'da (savaş öncesi üretim düzeyine göre-KURTULUŞ) % 109.1'e ulaştı... Küçük sanayi (aynı şekilde-K.) 1928-1929'da % 142.5'e ulaştı... Demiryollarında taşınan ürünler... (savaş öncesi düzeye göre-K.) 1928-1929'da % 162.4'e ulaştı... Özet olarak rapora konu olan süre içinde (1926-1927 sabit fiyatlarına göre) ulusal gelirdeki artış şöyledir: Bir önceki döneme göre 1928-1929'da % 12.6 artış...» (1929 Kapitalizmin Büyük Bunalımı ve Sovyet Ekonomisi, J. Stalin; Çağrı Yayınları, sy. 28-30) (abç).

Stalin, kolhozların kuruluşu ve kulakların tasfiyesi sırasında Parti politikasını kararlı bir şekilde savundu. Tarımsal kollektifleştirme hareketinin sorunları üzerinde dikkatli bir şekilde durdu ve yanlış eğilimlerle sonuna kadar mücadele etti. Bu konuda iki yazıyı hatırlatmak yerinde olur: «*Başarı Sarhoşluğu*» ve «*Kolhozcu Yoldaşlara Yanıt.*»

Bu dönemde, «Sol» komünistler, kollektifleştirmeyi «hızlandırmak» ve kollektif çiftliklerin sayısını «arttırmak» için bazı bölgelerde köylülere karşı zora başvuruyorlar ve kolhozların kuruluşunu «toprağın *ortaklaşa işlenmesi için ortaklık*» olarak gören sağ oportünistlerin tersine *tarım komünü* olarak ele almak suretiyle, partinin kolhoz hareketinin en önemli halkası olarak ortaya

koyduğu *tarım arteli*'ni kabul etmiyorlardı. Bu durumda henüz kurulamayacak bir şey olan TARIM KOMÜNLERİ'nin kurulması gerektiğini savunmak ve kurmak suretiyle Stalin'in dediği gibi kolhozu dağıtma ve değerinden düşürme politikasıyla ittifak kurmuş oluyorlardı; çünkü, *tarım komünü* ülkenin içinde bulunduğu tarihi ve sosyo-ekonomik şartlarda kollektifleştirmenin başat biçimi olamazdı, iflas etmeye mahkumdu. Böyle birşey ise, esas olarak *tarım komünleri*'nin iflasını değil, tarımda kollektifleştirme hareketinin iflasını hazırlayabilir, köylüler parti politikasına karşı harekete geçerek kulaklarla birleşebilirlerdi; kısacası, kapitalizmin yeniden direnmesi, egemen olması için zorunlu koşullar çoğalabilirdi. Bundan dolayı Stalin şöyle diyordu:

> «Bizde başlıca tehlike, sağ tehlikedir. Sağ tehlike en başta gelen tehlikedir ve öyle olmaya devam ediyor... Gerçek odur ki, «sol» arttırıcılarının tarımdaki kollektifleştirme hareketine ilişkin yanlışları, parti içinde sağ sapmanın güçlenmesine ve sağlamlaşmasına elverişli bir ortam yaratacak niteliktedir.
>
> ...«Sol» arttırıcıları nesnel olarak sağ sapma kışkırtıcıları ile ittifak halindedirler.» (J. Stalin, Kolhozcu Yoldaşlara Yanıt; Leninizmin Sorunları, sy. 391-392)

Sovyetler Birliği'nde sosyalist ekonominin tarımdaki kuruluşu esas olarak *sovhoz*ların ve *kolhoz*ların kuruluşu ile gerçekleşti. Sovhozlar, üretim ve ticaretin devletçe yapıldığı sosyalist devlet çiftlikleridir. Tıpkı sanayi ve ticarette olduğu gibi, devlet işletmelerinden biri olan *sovhoz*da, *üretim araçları ve bizzat ürünler bütün halkın malıdır*. Yani, hem üretim araçları hem de ürünler toplumsallaştırılmıştır. *Sovhoz* üyelerinden farklı olarak her *kolhozcu* ocağı, eve bitişik toprak üzerinde yardımcı bir ekonomiye, bir konuta, üretici hayvanlara, kümes hayvanlarına ve küçük tarım aletlerine sahip olmakla birlikte *esas olarak kolhozları sovhoz*lardan ayıran şey, elde edilen ürünlerin *kolhoz*un malı olmasıdır. Yani; *kolhoz*da da *üretim araçları tüm halkın mülkiyetidir*, ancak *sovhoz*daki ürünler de tüm halkın mülkiyeti iken, *kolhoz*da *ürünlerin grup mülkiyeti* vardır. İşte, ürünler üzerindeki bu farklı iki mülkiyet biçimi, Sovyetler Birliği'nde meta üretiminin ve meta dolaşımının varlığını sürdürmesinin objektif temelini oluşturmaktadır.

Sosyalist üretimin iki biçimi olan tüm halkın üretim biçimi ile *kolhoz*ların üretim biçimi arasındaki bu farklılık, bazıları tarafından abartılarak; *kolhoz*lar, sosyalist ekonominin biçimlerinden biri olarak sayılmamakta ve kolhozlarda küçük üretim aranarak buradan kapitalizm ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır. Lenin ise kooperatifleşme hareketinin sosyalist ekonomi ile ilgisini şöyle ortaya koymaktadır:

«Kapitalist devlette kooperatifler, kuşkusuz, kollektif kapitalist çiftlikler durumundadır... Bugünkü sistemimizde kooperatif girişimler özel kapitalist girişimlerden farklıdır, çünkü kollektif girişimlerdir bunlar. **Ama şayet bunların üzerinde kuruldukları toprak ve üretim araçları devlete, yani işçi sınıfına aitse, o zaman kooperatif girişimler sosyalist girişimlerden farklı değildir.»** (V.İ. Lenin, İşbirliği Üzerine II; Militan Maddecilik, sy. 39-40) (abç).

Stalin, *kolhoz*ların örgütlenme biçimlerinin tam da Lenin'in ortaya koyduğu sosyalist ekonominin biçimlerinden biri olma şartlarını taşıdığını belirtmekte ve genel olarak *kolhoz*ların ekonomideki durumunu şöyle açıklamaktadır:

«Ekonomi tipi olarak kolhozlar, sosyalist ekonominin biçimlerinden biridir.» (J. Stalin, Sovyetler Birliği'nde Tarım Politikasının Sorunları, Leninizmin Sorunları, sy. 357) (abç).

Stalin, *kolhoz*ların sosyalist ekonominin biçimlerinden biri olduğunu söylerken sorunun bir yanını koymuş oluyordu. *Kolhoz*ların niteliğinin bir diğer yanı da içinde bulundukları ve izlemeleri gereken yoldur. Bunu da şöyle çözümlemektedir:

«Hiç kuşku yoktur ki, kolhozlarda da çelişkiler vardır. Hiç kuşku yok ki, kolhozlarda da hâlâ bireyci, hatta kulak niteliğinde **kalıntılar** henüz tamamen ortadan kalkmış değildir. Ama bunlar kolhozlar güçlendikçe, kolhozlar makinalaştıkça, eninde sonunda ortadan kalkacaklardır.» (age. sy. 358) (abç).

«Kolhozlar olunca sosyalist kuruluş için herşeyin tamamlandığı inancı da yanlıştır. Kolhoz üyelerinin, şimdiden sosyalist oldukları inancı ise, daha büyük bir yanlıştır. **Hayır, kolhozcu köylüyü yaratmak için ondaki bireyci zihniyeti doğrultmak ve onu sosyalist toplumun gerçek emekçileri haline getirebilmek için daha çok çalışmak gerekir.»** (age. sy. 360) (abç).

Partinin başlattığı «kapitalizmi tasfiye politikası», şiddetlenen sınıf mücadelesi ve bu mücadelenin parti içerisindeki etkisinin bir sonucu olarak ortaya çıkan çe-

şitli sapmaların görüşlerinin mahkum edilmesiyle birlikte yürüyerek başarıyla uygulanıyordu. Stalin, Parti Merkez Komitesi ve Merkez Denetim Kurulunun Genişletilmiş Ortak Toplantısı'nda sunduğu *Birinci Beş Yıllık Planın Blançosu*'nda 1933 yılında ulaşılan düzeyi şöyle belirlemektedir:

«...tarım ülkesi olan (ülkemiz-K.)... sanayi ülkesi olmasıyla sonuçlandı, tarım üretimine oranla sanayi üretiminin payı beş yıllık planın başındaki (1929) % 48' den, beş yıllık planın dördüncü yılına doğru (1932) % 70'i geçti... sanayi üretimini savaş öncesi düzeye oranla **üç katından fazla**, 1928 yılı düzeyine oranla **iki katından fazla** arttırdık.» (age. sy. 464)

«1932 yılı sonunda, SSCB'nde sanayi üretimi hacmı, savaş-öncesi düzeye oranla % 334 **yükselmiş**'tir.» (age. sy. 465)

«Tarımda beş yıllık plan kollektifleştirme planıdır...

«Parti şunu elde etti: Üç yıl gibi bir süre içinde, tahıl yetiştirimi için ve hayvan yetiştiriciliği için 200.000' den fazla kollektif işletmeyi ve 5000'e yakın **sovhoz**'u örgütlemeyi başardı; aynı zamanda ekili topraklar alanını 21 Milyon hektar genişletti.

«Parti, **kolhozların** bugün için bütün köylü topraklarının % 70'ini kucaklayan köylü işletmelerinin % 60' dan fazlasını biraraya toplaması gibi bir sonuç elde etti.

«Parti, henüz tamamen tasfiye edilmeseler bile kulakların sınıf olarak yenilgiye uğramalarını; emekçi köylülerin, kulakların köleliğinden ve sömürülerinden kurtulması sağlandı ve **sovyet iktidarı, artık, kırda, sağlam bir ekonomik temele, kollektif ekonomi temeline sahiptir.**» (age, sy. 470-472) (abç).

Burada ekonomideki gelişimin muazzam tablosu gözler önüne serilmektedir. Peki, bütün bunlar ne anlama gelir? Bu sorunun cevabını Stalin şöyle vermektedir:

«**Bütün bunlar, kapitalist unsurların, kesin olarak ve geri dönmemecesine sanayiden uzaklaştırılması ve bu arada sosyalist sanayinin de SSCB'nde tek sanayi biçimi haline gelmesi sonucuna vardı.**» (age, sy. 464) (abç).

«İlkönce, beş yıllık planın başarılı bir biçimde gerçekleştirilmesi, bizim, başlıca görevi esas olarak, **daha şimdiden yerine getirmiş** olmamız gibi bir sonuç vermiştir: **yani sanayie, ulaşıma ve tarıma, modern bir teknik temel sağlanmıştır.**» (age, sy. 468) (abç).

«Gerçek şudur ki, biz, **daha şimdiden**, SSCB'nde belli başlı bölgelerinde, **kollektifleştirme işini** esas **olarak tamamlamış bulunuyoruz.**

«...**Kolhozlar sağlamlaşmış, kalımlı bir nitelik kazanmıştır, eski işletmeye doğru giden yol herzaman için kapanmıştır.**» (age, sy. 476) (abç).

«Beş yıllık planın sonuçları, SSCB'nde **sosyalist toplumun ekonomik temeli daha şimdiden kurulmuş** olduğuna göre, böyle bir toplumun birtek ülkede pekala kurulabileceğini gösterdi.» (age, sy. 490) (abç).

«...**Sovyet ticareti, ne küçük, ne büyük kapitalisti olmayan ticarettir ne büyük ne küçük spekülatörü olmayan ticarettir... ...son dönem süresince, özel tacirleri, satıcıları, her çeşitten aracıları değişim işlerinden tamamiyle uzaklaştırmayı başardık.** Bunun meta değişiminde, kendileri için en elverişli eylem alanını, yani kolhozlar ticaretini kullanacak olan özel tacirlerin ve spekülatörlerin metaların değişiminde soya çekimle yeniden ortaya çıktıklarını görmemiz olanağını ortadan kaldırmayacağı apaçıktır. Üstelik kolhozların kendileri, zaman zaman spekülasyona atılmaktan hoşlanmıyor değiller... Ama bu sağlıksız gösterilerle savaşmak için, sovyet iktidarı, son zamanlarda, spekülasyona son verecek ve spekülatörleri cezalandıracak bir yasa çıkarttı...» (age, sy. 481-484) (abç).

Ekonomideki bütün bu gelişmelerin sonucu olarak emekçi kitlelerin kazanımları kabaca şöyledir:

«İlkönce **işsizlik ortadan kaldırıldı** ve işçilerde yarınlarına güvensizlik yok edildi.

«Sonra, kolhozların kuruluşu hemen hemen yoksul köylülerin tümünü içine alacak şekilde genişletildi, **bu temel üzerinde köylülüğün kulaklar ve yoksul köylüler olarak farklılaşması engellendi** ve bunun sonucunda **kırda açlık ve yoksulluk yokedildi...**

«Dört yılda beş yıllık plan, yoksul köylülere ve orta köylülere ne verdi? Sınıf olarak kulakların kökünü kazıdı, parçaladı ve yoksul köylüleri ve orta köylülerin bir yarısını, kulaklara kölece bağımlılıktan kurtardı. Onları kolhozlara özendirdi, onlara kalımlı bir durum sağladı. **Bunu yapmakla köylülüğün sömürenler -kulaklar- ve sömürülenler -yoksul köylüler- olarak farklılaşması olanağını ortadan kaldırdı.»** (age, sy. 476-478) (abç).

Şimdiye kadar genel olarak ekonomideki ve emekçilerin durumundaki gelişimi ve değişimi ortaya koymağa çalıştık. Bu dönemde «düşman sınıfların kalıntılarına» (Stalin) karşı mücadelenin sözügeçen sınıfların durumunda ne gibi sonuçlara vardığını belirleyelim:

«Kapitalist unsurlar için bu nasıl sonuçlara varmalıydı gerçekte nasıl sonuçlandı?...

«**Beş yıllık planın tamamlanması, düşman sınıfların son kalıntılarını üretim içindeki mevzilerinden birdaha geri gelmemek üzere kovmak olanağını verdi;** kulaklar sınıfını bozguna uğrattık ve onun yokolmasını sağlayacak zemini yarattık...

«**Sabıkların baltalamaları ve dalavereleri ile, SSCB'nin bugünkü durumunda herhangi birşeyi değiştirebilecekleri söylenemez.** Onlar sovyet iktidarının kararlarına

kafa tutamayacak kadar zayıf ve güçsüzdürler. Ama bizim *yoldaşlarımız*, devrimci uyanıklılık ile silahlanmazlar, toplum mülkiyetinin çalınıp çırpılması karşısında burjuvaca tepkisizliklerini bırakmazlarsa, **sabıklar pek çok kötülüklere neden olabilirler.**» (age, sy. 484-488) (abç).

Stalin'in «düşmanların bile reddedemediği ve dostların ise hiç reddetmeyeceği» şeklinde belirttiği bu kazanımlar (ekonomik kazanımlar ve bunların sonuçları) bugün bazı «dostlar» tarafından şu yada bu biçimde reddedilmektedir. Sonuç olarak; SSCB'nde 1933 yılında tarım, sanayi ve ticarette kollektifleştirme esas olarak tamamlanmış, bunun bir sonucu olarak, düşman sınıfların son kalıntıları, üretim içindeki mevzilerinden *birdaha geri gelmemek üzere* kovulmuşlar ve bunların baltalamaları ve dalavereleri ile, SSCB'nde herhangi bir şeyi değiştirebilme olanakları ortadan kalkmıştır; kırda köylülüğün farklılaşması, yani, küçük meta üretiminin kapitalizmi ve burjuvaziyi doğurması olanaksız hale gelmiştir. Şimdi bunlardan «sosyal-emperyalizm» teorisyenlerinin iddia ettikleri gibi Stalin'in «Sosyalist toplumun iç bütünlüğünü abartarak çelişmeleri göz önünde bulundurmadı»ğı (ÇKP MK) ve «... *teorik olarak tarımın kollektifleştirilmesinden sonra* proletarya ve burjuvazi arasındaki çelişmenin hâlâ var olduğunu göremedi»ği (Hua Guo-feng) sonucu çıkar mı? Hayır çıkmaz. Çünkü, Stalin yukarıdaki görüşlerini aktardığımız 1. Beş Yıllık Plan'ın Blançosu'nda *kolhoz*ları örgütlenme bakımından güçlendirmek ve geliştirmek gerektiğini, baltalayıcı unsurları *kolhoz*dan kovmak, sınavdan geçmiş gerçek bolşevikleri *kolhoz*larda toplamak suretiyle, *kolhoz*ları gerçekten bolşevik kılmak gerektiğini koyar. Yine aynı yazısında O, kuvvetli ve güçlü bir proletarya diktatörlüğü olmaksızın can çekişen sınıfların son kalıntılarının ortadan kaldırılamayacağını, düzenin temeli olan toplumsal mülkiyetin korunması için devrimci yasalar sisteminin çıkarıldığını ve «sabıkların pekçok kötülüklere neden olmamaları» için burjuvaca tepkisizlikten vazgeçilmesi gerektiğini, yani, özel mülkiyetten kaynaklanan «bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın» anlayışının terk edilmesi gerektiğini vurgular ve şöyle der:

«Bazı yoldaşlar, sınıfların kaldırılması, sınıfsız bir toplumun yaratılması ve devletin giderek zayıflaması tezini, tembelliğin ve tepkisizliğin temize çıkarılması, bağışlanması olarak; sınıf mücadelesinin küllenmesi, devlet iktidarının son bulmasının ortadan kalkması yolundaki karşı-devrimci teorinin (Buharin'in teorisi-KURTULUŞ) bir haklılık kazanması olarak anladılar. Bu adamların partimizle ortak hiç bir şeyleri olamayacağını söylemek bile gereksiz. Bunlar yozlaşmış ya da iki yüzlü adamlardır, bunları partiden kovmak gerekir. **Sınıfların kaldırılması, sınıf mücadelesinin sönüp gitmesi ile değil, daha belirginleşmesi ile gerçekleşebilir.»** (age, sy. 487) (abç).

«Sovyet devletinin gittikçe artan gücünün can çekişen sınıfların son kalıntılarının direncini arttıracağını gözden uzak tutmamak gerekir. Gerçek anlamda son günlerini yaşamakta oldukları için nüfusun en geri katlarına başvurarak ve onları sovyetler iktidarına karşı seferber ederek, şu saldırı biçimlerinden bu saldırı biçimlerine, en şiddetlilerine girişeceklerdir... Bu alan üzerinde, sosyalist-devrimcilerin, menşeviklerin, merkez ve çevre yörelerin burjuva milliyetçilerinin, eski karşı-devrimci partilerin bozguna uğratılmış grupları yeniden dirilebilir ve yeniden harekete geçebilirler; karşı-devrimci muhalefet unsurlarının artıkları: troçkistler ve sağ sapmacılar yeniden canlanabilir ve harekete geçebilirler. **Elbette ki bu, çok korkunç birşey değildir.** Ama eğer bu unsurların işini bitirmek, bir an önce ve bize daha pahalıya malolmadan işini bitirmek istiyorsak, bütün bunları hesaba katmalıyız.

«İşte bu yüzden devrimci uyanıklılık, bugün bolşevikler için özellikle zorunlu, vazgeçilmez bir nitelik olmaktadır.» (age, sy. 488) (abç).

Görüldüğü gibi Stalin, esas olarak tarımın kollektifleştirilmesinden *sonra* «sosyalist toplumun iç bütünlüğünü abartarak çelişmeleri göz önünde bulundurmamış» değildir, tam tersine sınıf mücadelesinin *belirginleşmesinden* ve cançekişen sınıfların son kalıntılarının direncinin *artmasından* söz etmektedir. «Sosyal-emperyalizm» teorisyenlerinin Stalin'e yönelttikleri sınıf mücadelesini gözönünde bulundurmamak (ya da kendi deyimleriyle çelişkileri göz önünde bulundurmamak) şeklindeki «eleştiri»leri, daha doğrusu sahtekârlıkları kimin işine yaramaktadır? Oportünistlerin ve son tahlilde burjuvazinin işine yaramaktadır.

«Sosyal-emperyalizm» teorisyenlerinin Stalin'e yönelttikleri «sosyalist toplumun iç bütünlüğünü *abartma...*» şeklindeki suçlamaları; Hegelci İdealizmden kay-

naklanan görüşlerinin sosyalist toplumun iç bütünlüğünü hiç anlayamayacağının bir kere daha ispatıdır.

«Sosyal-emperyalizm» teorisyenleri Stalin'i, Buharin'in; «sınıf mücadelesinin küllenmesi» karşı-devrimci teorisini benimsemekle üstü kapalı bir şekilde suçlamış olmaktadırlar. İşte oportünizmin bütün bayağılığı burada ortaya çıkmaktadır; bu teorisyenlere göre Stalin hem büyük marksist-leninisttir (Hua Guo-feng) hem de sınıf mücadelesini anlamamaktadır. Sınıf mücadelesini anlamayan ve dolayısıyla marksist olmayan Stalin değil, «sosyal-emperyalizm» teorisyenleridir; çünkü sınıf mücadelesini anlamadan marksist, hele «büyük marksist-leninist» hiç olunamaz.

1933 yılında Sovyetler Birliği'nde kırda kollektifleştirme esas olarak başarılmış olmasına rağmen tüm toplumsal ekonominin *örgütsel yeniden kuruluşu*'nun başarıldığı söylenemez. Çünkü şu ya da bu bölgede, diyelim ki % 70-80 kollektifleşmeye ulaşıldığında her şey tamamlanmış değildir; *kolhozlar,* bolşevikler tarafından yönetilmediği, bilimin ve tekniğin verilerine dayanarak işletmelerini ileri götürmeleri sağlanmadığı ve daha da önemlisi planlı yürütülmediği taktirde dağılmaya adaydır. Stalin partinin kırsal alandaki çalışmasında ortaya çıkan eksikleri değerlendirdiği *kırda çalışma* adlı yazısında şöyle demektedir:

> «Ekonominin sosyalist örgütlenme biçimi olarak kolhozlar, eğer başlarında gerçek devrimciler, bolşevikler, komünistler bulunursa, ekonomik kuruluş harikalarını gerçekleştirebilirler. Ve tersine, kolhozlar eğer sosyalist devrimciler ve menşevikler tarafından, Petliura'nın subayları ve öteki beyaz muhafızlar tarafından yönetilirlerse, **belli bir dönem için**, her türlü karşı-devrimci davranışlara paravan hizmeti görebilirler. Ve, örgütlenme biçimi olarak, sovyetlere karşı unsurların sızmasına güvencesi olmayan kolhozların, ilk zamanlarda karşı-devrimcilerin geçici olarak yararlanacakları elverişli durumlar bile gösterdiklerini unutmamak gerekir.» (age, sy. 499) (abç).

> «Demek ki, yalnız sosyalist örgütlenme biçimi olarak kolhozların kendisi söz konusu değildir; ama herşeyden önce, bu biçime akan içeriktir; her şeyden önce, kolhozların başında **kimin** olduğu ve onları **kimin** yönettiğidir.» (age. sy. 500)

Bu dönemde Sovyetler Birliği'nde keskin bir sınıf mücadelesi sürmektedir; Kulaklar bozguna uğratılmış-

lar, fakat henüz tümüyle tasfiye edilememişlerdir; *kolhoz*ların yönetimi sorunu çok önemli bir sorundur, çünkü *kolhoz*ların dağılması demek, kırda sosyalist atılımın yenilgisi, Kulakların güçlenmesi demektir. 19 Şubat 1933'de Stalin, «*SSCB, Kolhozcu-Udarnikleri I. Kongresinde*» yaptığı konuşmada şöyle diyordu:

«...Zorbaları kovmak, büyük toprak sahiplerini, Kulakları ve spekülatörleri alt etmek çok iyi. Ama yeterli değil. **Kesin olarak ve son kez olarak eski engellerden kurtulmak, azat olmak için kısaca sömürücüleri ezmek yetmez. Bir de yeni bir yaşam, çalışan köylüye maddi ve kültürel durumunu iyileştirme** ve günden güne, yıldan yıla kalkınma olanağı verecek bir yaşam kurmak gerekir. Bunun için, kırda yeni bir düzen (rejim), kolhozlar düzenini kurmak gerekir.» (age, sy. 508) (abç).

«Demek ki, işte iki yol var: kapitalist yol, sosyalist yol; ileriye sosyalizme doğru götüren yol ve geriye, kapitalizme doğru götüren yol.

«Bir üçüncü yolun tutulabileceğini düşünen kişiler var... Gerçekten de, **bireysel ekonomiye geri dönmek** ve Kulaklar sınıfını geri getirmek ne anlama gelir?... bir yanda Kulaklar sınıfı yeniden dirilirken, öte yandan da sovyetler iktidarı korunabilir mi? Hayır. Kulaklar sınıfının yeniden yerine yerleşmesi, bir kulaklar iktidarının yaratılmasına ve sovyetler iktidarının yıkılmasına varır. Dolayısıyla da bir burjuva hükümetinin kurulmasına götürür. Bir burjuva hükümetinin kurulması ise, büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin yeniden dirilmelerine ve kapitalizmin geri gelmesine götürür.» (age, sy. 509-510) (abç).

Stalin, aynı konuşmasında *kolhoz* hareketinin ileri götürülebilmesi ve *kolhoz* kurma işinin iyice geliştirilebilmesi için; *kolhoz*ların işlenebilir bir toprağı olması, *kolhoz*ların elinin altında traktör ve makinelerin olması gerektiğini ve *kolhoz*cuların insan bakımından ve mali çareler bakımından gereksinmelerini karşılayarak onları destekleyecek ve düşman sınıfların kalıntılarının *kolhoz*ları dağıtmasını önleyecek bir *hükümetin* işbaşında bulunması gerektiğini vurgulamaktadır.

Stalin, SSCB'nin ulusal ekonomideki atılımı ve iç durumunu belirlerken, SBKP (B) XVII. Kongresi'nde şöyle diyordu:

«Geçtiğimiz dönem, SSCB'nin iç durumu bakımından ulusal ekonomi alanında olduğu kadar kültür alanında da gittikçe daha yaygın bir atılım göstermektedir. ...Sosyalist ekonomi sisteminin sanayideki payının % 99, tarımda ise, tahıl tarlaları hesaba katılırsa, % 84,5 oldu-

ğü, oysa bireysel köylü ekonomisinin ancak % 15,5'e çıktığı bir gerçektir.

«Bundan, kapitalist ekonominin artık SSCB'nde tasfiye edilmiş olduğu ve kırsal alanda bireysel köylüler kesiminin ikinci plandaki mevzilere çekilmiş bulunduğu sonucu çıkıyor.

«Lenin, NEP'in kuruluşu sırasında, ülkemizde, beş toplumsal ekonomik biçimlenmenin unsurları olduğunu söylüyordu... Bugün biz, (küçük meta üretimi'nin-K.) ikinci planda mevzilere itildiğini, beşinci toplumsal ekonomik biçimlenmenin, yani sosyalist biçimlenmenin tek başına egemen olduğunu; ulusal ekonominin tümünde komutayı elinde tutan tek gücün bu olduğunu söyleyebiliriz.» (age, 540-542)

Özellikle *kolhozların* durumunun ne olduğunu belirleyelim:

«Olaylar, bizim Sovyet köylülüğümüzün işçi sınıfı ile müttefik olarak ileri, sosyalizme doğru gitmek üzere kapitalizm kıyılarından kesin olarak ayrıldıklarını gerçekliyor. Olaylar, **bizim daha şimdiden SSCB'nde sosyalist toplumun temellerini kurduğumuzu ve geriye, yalnız bu temelleri üst-yapı ile taçlandırmak kaldığını** sosyalist toplumun temellerini kurmaktan çok daha kolay olduğu söz götürmez olan bu ödevin kaldığını gerçekliyorlar.» (age, sy. 554) (abç).

Bu raporda, köy ile kent arasındaki uzlaşmaz çelişkinin kaybolduğu, sovyetik ticaretin gelişmesinde ortaya çıkan sağ ve «sol» eğilimlerle mücadele edilerek sovyetik ticaretin geliştiği ve özellikle ticaretin gelişebilmesi için ulaşım sorununun halledilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Partinin XVII. Konferansının en önemli yönlerinden biri de, temel siyasal görevin «kapitalizmin geri kalan kalıntılarını ekonomide ve insan bilincinde yenmek» olarak tesbit edilmesidir. Bu konuyu kültür devrimi ile ilgili bölümde geniş olarak açmağa çalışacağız, ancak burada Stalin'in *sınıfsız sosyalist toplumun* kuruluşunu nasıl ele aldığını belirtelim:

«Sınıfsız sosyalist toplumun, deyim yerinde olursa, öyle kendiliğinden gelmeyeceği açıktır. Onu ele geçirmek ve onu, proletarya diktatörlüğünün organlarını güçlendirerek, sınıf mücadelesini geliştirerek, sınıfları kaldırarak, kapitalist sınıfın artıklarını tasfiye ederek, dış düşmana olduğu kadar iç düşmana karşı da savaşarak, bütün çalışanların çabalarıyla kazanmak ve kurmak gerekir.» (age, sy. 573)

Sınıf mücadelesini anlamada, Stalin marksist diyalektikten saptı diyenlere ne kadar güzel bir cevap! «Sosyal-emperyalizm» teorisyenlerine ne kadar güzel bir cevap! Tüm oportünistlere ne kadar güzel bir cevap!

SSCB, 1936'da, marksistlerin komünizmin «ilk» ya da «alt» evresi adını verdikleri sosyalizme ulaştı. Stalin, ülkenin ekonomik ve toplumsal olarak geçirdiği evrenin genel bir muhasebesini ve ulaşılan yeri *SSCB Anayasa Tasarısı Üzerine* adlı makalesinde yapmaktadır. Burada ekonominin 1936'da ulaştığı düzey şöyle belirtilmektedir:

«...en önemlisi, kapitalizmin, sanayimizden tamamiyle kapı dışarı edilmiş olması ve **sosyalist üretim biçiminin, sanayimizde, bugün için, ortağı olmaksızın egemen durumda bulunmasıdır.** Bugün sosyalist sanayimizin, savaş öncesi sanayisini yedi katından fazla aşması olayı önemsememezlik edilemez...

«...**kulaklar sınıfı tarımda tasfiye edilmiştir** ve geri, ortaçağdan kalma tekniğiyle bireysel küçük köylü işletmeleri kesimi şimdi önemsiz bir yer tutmaktadır; tarımdaki payı, ekili alan genişliği olarak % 2-3 tutmaktadır...

«**Ülkedeki değişimlere gelince, tacirler ve spekülatörler bu alandan tamamıyla kapı dışarı edilmiştir.** Bütün ticaret bugün devletin, kooperatiflerin ve kolhozun elindedir. Yeni bir ticaret, sovyetik ticaret, spekülatörsüz, kapitalistsiz ticaret doğmuş ve gelişmiştir.

«**Böylece, sosyalist sistemin ulusal ekonominin tüm alanlarındaki eksiksiz zaferi bundan böyle kazanılmış bir olgudur.**

«Peki bu ne anlama gelir?

«Bu, insanın insan tarafından sömürülmesinin ortadan kaldırıldığı, tasfiye edildiği ve üretim alet ve araçlarının sosyalist mülkiyetinin bizim sovyetik toplumumuzun dokunulmaz temeli olarak gerçekleştirildiğini ortaya koyduğu anlamına gelir...

«SSCB'nin ekonomisindeki bu değişimler toplumumuzun **sınıfsal yapısında** da değişmelere neden oldu.

«Bilindiği gibi, büyük toprak sahipleri sınıfı, içsavaştaki kesin ve son yengimiz sonucu zaten tasfiye olmuştu. *Öteki sömürücü sınıflar* da aynı yazgıyı paylaştılar. Sanayide artık kapitalistler sınıfı yok. Tarımda artık kulaklar sınıfı yok. Ticarette artık tacirler ve spekülatörler yok. Öyle ki, **tüm sömürücü sınıflar tasfiye edilmiş bulunuyor.**

«**Geriye işçi sınıfı kaldı.**

«**Köylüler sınıfı kaldı.**

«**Ve aydınlar kaldı.**

«Ama bu toplumsal grupların da ele alınan dönem boyunca hiçbir değişikliğe uğramadıklarına ve eskiden, kapitalizm zamanında diyelim, nasıl idiyseler öyle kaldıklarına inanmak yanlış olurdu.

«Örneğin, SSCB'nin işçi sınıfını ele alalım. Eski alışkanlıkla, çok kez proletarya denir ona... Ve mademki, işçi sınıfı üretim alet ve araçlarına sahiptir ve kapita*listler sınıfı ortadan kalkmıştır.* Bundan sonra işçi sı-

nıfımıza proletarya denilebilir mi artık? Denilemeyeceği açıktır... **Marx şöyle diyordu: kurtulmak için proletarya, kapitalistler sınıfını ezmeli ve proletaryayı yaratan üretim koşullarını ortadan kaldırmalıdır.** SSCB'nin işçi sınıfının, kurtuluşunun bu koşullarını gerçekleştirdiği söylenebilir mi? Söylenebilir ve söylenmelidir de, karşı çıkılmaz bir biçimde. Peki bu ne anlama gelir? Bu, SSCB proletaryasının, yepyeni bir sınıf, kapitalist ekonomi sistemini yıkan, üretim alet ve araçlarının sosyalist mülkiyetini pekiştiren ve sovyet toplumunu komünizme doğru yönlendiren SSCB işçi sınıfı haline geldiği anlamına gelir.

«Köylülük sorununa geçelim... Bizim sovyetik köylülüğümüz, yepyeni, kesin olarak yepyeni bir köylülüktür... bizim köylülüğümüz sömürüden kurtulmuş bir köylülüktür. Sonra bizim sovyetik köylülüğümüz, büyük çoğunluğu ile sovyetik köylülüktür, yani onun çalışması ve varı-yoğu bireysel çalışmaya ve geri bir tekniğe dayanmaz, kollektif çalışmaya ve modern bir tekniğe dayanır. Bir de, köylülüğümüzün ekonomisi özel mülkiyet üzerinde değil, kollektif çalışma temeli üzerinde büyüyen kollektif mülkiyet üzerinde kurulmuştur...

«Son olarak aydınlar... Sovyet aydınlarının % 80-90'ı işçi sınıfından, köylülükten ve öteki çalışan kategorilerden çıkmadırlar. ...Eskiden aydınlar zengin sınıflara hizmet etmek zorundaydılar, çünkü başka çıkar yolları yoktu. Şimdi halka hizmet etmek durumundadırlar, çünkü artık sömürücü sınıflar yoktur. Ve işte tam bu yüzden, aydınlar da, bugün sovyet toplumunun, işçiler ve köylülerle birlikte aynı işe koşulmuş eşit üyeleridirler ve yeni bir toplumun, sınıfsız sosyalist toplumun kuruluşuna çalışmaktadırlar.» (SSCB Anayasa Tasarısı Üzerine, J. Stalin, Leninizmin Sorunları, sy. 620-625) (abç).

İnkarın inkarını reddeden «sosyal-emperyalizm» teorisyenlerinin anlayamayacağı tüm bu gelişmelerin sonucu olarak - yani, salt kollekliflеştirmenin tamamlanması ile değil; kollektifleştirme temeline ve proletarya diktatörlüğüne dayanarak gelişen örgütlenme, siyasal ve ideolojik yönetme, kültür, eğitim vb. gelişmelerin bir sonucu olarak - Stalin şöyle diyor :

«**Bizim sovyet toplumumuz, daha şimdiden, özünde, sosyalizmi gerçekleştirdi; sosyalist düzeni yarattı, yani başka terimlerle, marksistlerin komünizmin birinci evresi ya da alt evresi dedikleri şeye ulaştı. Bu demektir ki, komünizmin birinci evresi, yani sosyalizm, ülkemizde, daha şimdiden, temel olarak gerçekleşmiştir.**» (age, sy. 627-628) (abç).

«...SSCB'nin yeni anayasa tasarısı, toplumda artık birbirine karşıt sınıfların bulunmadığı: toplumun iki dost sınıftan, işçilerle köylülerden meydana geldiği; iktidarda olan sınıfların tam bu emekçi sınıflar olduğu;

toplumun politik yönetiminin (diktatorya), toplumun ileri, önde gelen sınıfı olmak sıfatıyla işçi sınıfının elinde bulunduğu; ... gerçeğinden hareket eder.» (age, sy. 629-630) (abç).

Şimdiye kadar söylediklerimizi özetleyelim : *SSCB'nde sosyalist ekonominin sanayide, tarımda ve ticarette hakim duruma geçmesi 1933'de gerçekleşmiş ve SSCB, 1936'da sosyalizme ulaşmıştır.*

Mao Tse-tung Sovyetler Birtiği Komünist Partisi (Kısa Ders) hakkında Mayıs 1941'de şunları söylemekteydi :

«...Marksizm-Leninizmi incelerken, esas malzeme olarak SSCB (B) Tarihi, Kısa Ders kullanılmalıdır. Bu kitap, son yüzyıllık komünist hareketin en iyi sentezi ve özeti, teori ile pratiği birleştirmenin en iyi örneği, bugüne kadar yazılmış tek geniş kapsamlı örnektir.» (Mao Tse-tung, İnceleme Tarzımızı Yeniden Düzenliyelim, Aydınlık Y.)

Teori ile pratiğin birleştirilmesinin en iyi örneği olan bu kitapta SSCB'nin 1936'da geldiği yer şu şekilde belirtilmektedir :

«SSCB'nin dayandığı iktisadi temel, sosyalist ekonomi sistemi ve üretim araçları üzerindeki sosyalist mülkiyettir. SSCB'nde sosyalizmin 'Herkesten yeteneğine göre, herkese çalışmasına göre' ilkesi gerçekleştirilmiştir.» (SBKP (B) Tarihi, sy. 417)

Yine aynı eserde sınıfsal yapıdaki değişiklikler belirtildikten sonra şöyle denilmektedir :

«...SSCB'nin emekçi halkını birbirinden ayıran **eski sınıf farkları** silinmekteydi, **eski sınıf ayrımı** ortadan kalkıyordu.» (age, sy. 415) (abç).

Mao Tse-tung, «sosyal-emperyalizm» teorisi(!) ile birlikte ulaştığı noktada artık Parti Tarihi ile ilgili yukarıda aktardığımız görüşlerini de terk etmiştir. Çünkü, «sosyal-emperyalizm» teorisyenleri daha önce de belirttiğimiz gibi Stalin'in sosyalist topluma çelişkilerin hiç olmadığı ve özdeşliğin hüküm sürdüğü bütünleşmiş bir şey olarak baktığını iddia etmektedirler. «Sosyal-emperyalizm» teorisyenleri bu iddialarını «doğrulamak» için Anayasa Tasarısı Üzerine ve Parti'nin XVIII. Kongre'si raporuna değinmektedirler; önce XVIII. kongrede okunan raporda ilgili paragrafın *tümünü* aktaralım :

«Her türlü kapitalist toplumdan farklı olarak, çağımız sovyetik toplumunda özel olan şey şudur ki, bu toplumun bağrında, artık karşıt, düşman sınıflar yoktur;

sömürücü sınıflar ortadan kaldırılmışlardır ve sovyetik toplumu oluşturan işçiler, köylüler ve aydınlar kardeşçe işbirliği içinde yaşarlar. Kapitalist toplum, işçiler ile kapitalistler, köylüler ile büyük toprak sahipleri arasında, iç durumu kararsızlığa götüren **uzlaşmaz karşıtlıklar** tarafından parçalanmış bulunurken -sömürü boyunduruğundan kurtulmuş sovyetik toplum, bu **karşıtlıkları bilmez...**» (SSCB Komünist Partisi Merkez Komitesinin faaliyeti üzerine XVIII. Kongrede sunulan rapor, J. Stalin, Leninizmin Sorunları, sy. 713, abç)

Açık olarak görülebileceği gibi Stalin burada «çelişki hiç yoktur» demiyor; tersine «uzlaşmaz karşıtlıklar yoktur» diyor. Özdeşliğe gelelim, Stalin şöyle diyor :

«...'köylü' sözcüğü yerine 'kolhozlu' ya da 'sosyalist tarım emekçileri' demekle yanlış yapılmış olurdu. İlkönce, köylüler arasında, hâlâ, kolhozculardan başka, kolhozcu olmayan bir milyondan fazla aile var... İkinci olarak, her ne kadar köylülerin çoğunluğu, kolhoz ekonomisine geçtilerse de, bu, bunların artık köylü olmaktan çıktıkları, artık kişisel ekonomileri olmadığı, kişisel evleri, ocakları olmadığı vb. anlamına gelmez... **Nihayet, işçiler sınıfı ve köylüler sınıfı ortadan kalktı mı ülkemizde? ... Değişiklik yapanlar, kuşkusuz, bugünkü toplumu değil, gelecek toplumu, sınıfların olmayacağı ve işçilerin ve köylülerin bir tek komünist toplumun emekçileri olacağı zamanı göz önünde bulunduruyorlar.**» (Anayasa Tasarısı Üzerine, J. Stalin, Leninizmin Sorunları, sy. 642) (abç).

Görüldüğü gibi Stalin, sosyalist topluma, özdeşliğin hüküm sürdüğü bütünleşmiş birşey olarak bakmıyor; tersine, sosyalist toplumu hareketi içerisinde değerlendiriyor. «Sosyal-emperyalizm» teorisyenleri gerçekleri çarpıtmakta ve günümüzde revizyonistlerin «bütünleşmiş toplum» safsatalarının kaynağını Stalin'e dayandırmaktadırlar. Nitekim, «sosyal-emperyalizm» teorisyenleri ülkemizde «marksizmle revizyonizm» arasında bugün ortaya çıkan «en temel» ayrımın ortaya çıkardığı konuları sıralarken şöyle demektedirler :

«...Marksizmle revizyonizm arasında bugün ortaya çıkan en temel konular...

«Stalin'in, üretim araçlarının mülkiyetinin sosyalist dönüşümünün tamamlanmasından sonra **sınıfların ve sınıf mücadelesinin son bulduğu** tezinin hatalı olduğunu kabul ediyor musunuz, etmiyor musunuz?...» (Aydınlık, sa. 78 sy. 4) (abç).

Aydınlık dergisi yazarlarına göre Stalin hatalıdır derseniz, marksist, Stalin'in hatası yoktur derseniz, revizyonist olursunuz! Aydınlık dergisi yazarları yalan

söylemektedirler, çünkü, «sınıfların ve sınıf mücadelesinin son bulduğu tezi» Stalin'in değil, Buharin'in tezidir ve Stalin bu tez hakkında, karşı-devrimci bir tezdir demektedir. Bir kere Stalin, üretim araçlarının sosyalist dönşümünden sonra sınıfların ortadan kalktığını söylememiş, «sömürücü sınıflar»ın ortadan kalktığını söylemiştir; ikincisi, sınıf mücadelesinin son bulduğunu değil, tersine sınıf mücadelesinin şiddetlenerek devam ettiğini söylemiştir.

Bugün «sosyal-emperyalizm» teorisyenlerinin 1936 Anayasa tasarısı'ndan hareketle Stalin'e yönelttikleri eleştiriler yeni değildir, daha 1936'da bu eleştirileri yöneltenlere şu cevap verilmiştir :

> «Eleştirilerin **dördüncü** grubu, yeni anayasa tasarısına saldırarak, onu **«sağa doğru bir evrim» olarak, «proletarya diktatörlüğünden ayrılma» olarak nitelendiriyorlar.**
>
> «Eğer, işçi sınıfı diktatörlüğünün temelinin genişlemesi ve diktatörlüğün, toplumun politik yönetiminin daha esnek ve dolayısıyla, **daha güçlü bir sistem halinde biçim değiştirmesini** onlar işçi sınıfı diktatörlüğünün bir güçlenmesi biçiminde değil de, bu diktatörlüğün zayıflaması, hatta terk edilmesi biçiminde yorumlarlarsa şöyle sormak gerekir: bu baylar, genellikle, işçi sınıfı diktatörlüğünün ne olduğunu biliyorlar mı acaba?» (Anayasa Tasarısı Üzerine, J. Stalin, Leninizmin Sorunları, sy. 637) (abç).

Devrimci Gençlik Dergisi'nde Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kurulmasıyla ilgili olarak şu görüş yer almaktadır :

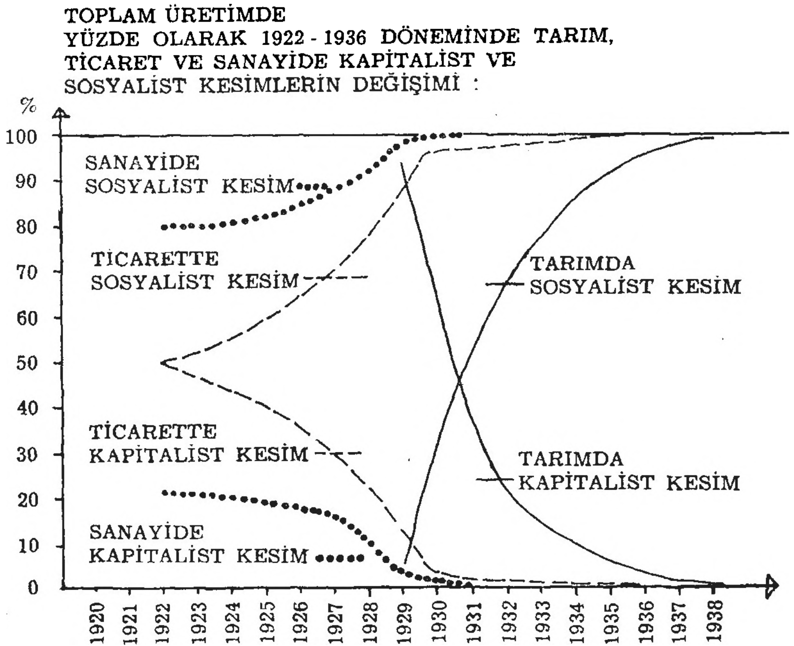
> «...'sosyalizmden kapitalizme geçiş süreci' yaşanmaktadır diyoruz, zira **Sovyetler Birliği'nde geçiş aşamasının tamamlanıp komünizmin ilk aşamasına geçildiğini, sınıfsız toplum aşamasına geçildiğini kabul etmiyoruz.»** (DGD sa. 9-10, sy. 4) (abç).

DGD'nin komünizmden ve komünizme geçiş aşamasından anladıkları ile marksizm-leninizmde sorunun konuluşu birbirinden farklıdır. DGD'nin komünizmin ilk evresinden anladığı gerçekte komünizmin «üst» evresidir; çünkü komünizmin ilk evresinde işçi sınıfı, köylüler sınıfı ve aydınlar varlıklarını sürdürürler. Sınıfların *tamamen* ortadan kalkması ancak komünizmin «üst» evresinde mümkündür. SSCB'nde komünizmin «ilk» evresine ulaşılması, kabul edip etmeme so-

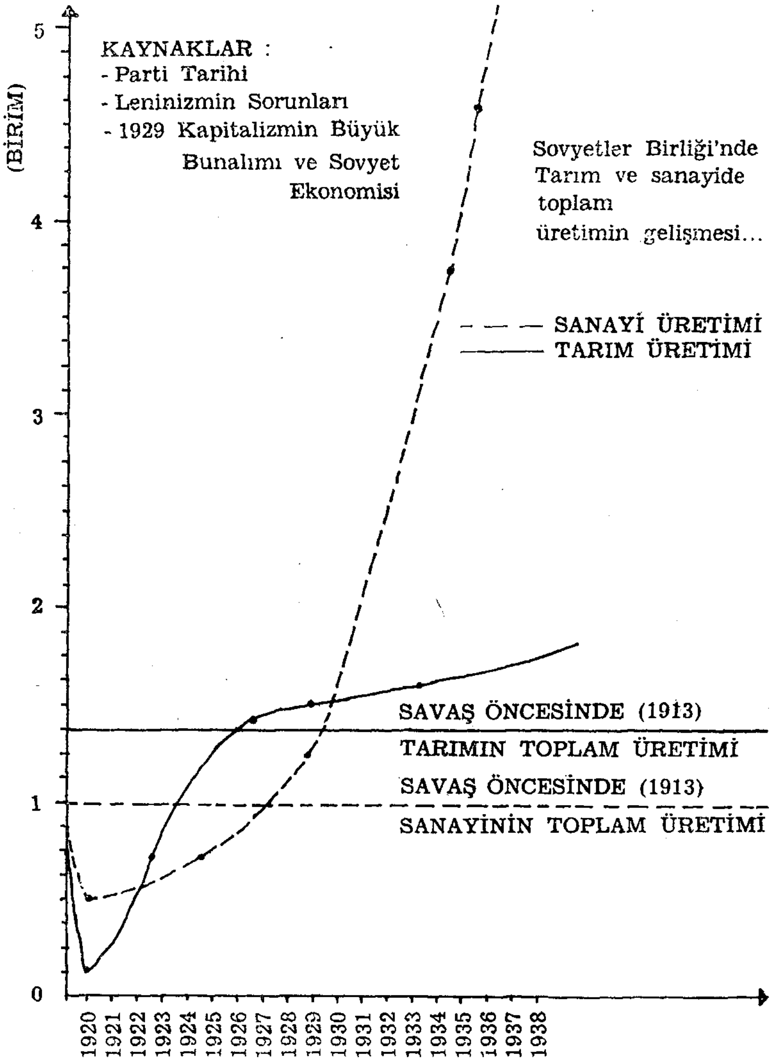
runu değildir, objektif gerçekliktir ve dolayısıyla DGD yazarlarının niyetinden bağımsızdır. Sovyetler Birliği'nde komünizmin «ilk» evresine ulaşılmıştır. D. Y. Dergisi yazarları yukarıda aktardığımız Parti belgelerini nasıl yorumladığını açıklamalı ve yerine kendi görüşlerini koymalıdır.

KURTULUŞ

Şekil : 1

Şekil : 2

(BİRİM)
5
4
3
2
1
0
KAYNAKLAR :
- Parti Tarihi
- Leninizmin Sorunları
- 1929 Kapitalizmin Büyük Bunalımı ve Sovyet Ekonomisi
Sovyetler Birliği'nde Tarım ve sanayide toplam üretimin gelişmesi...
SANAYİ ÜRETİMİ
TARIM ÜRETİMİ
SAVAŞ ÖNCESİNDE (1913) TARIMIN TOPLAM ÜRETİMİ
SAVAŞ ÖNCESİNDE (1913) SANAYİNİN TOPLAM ÜRETİMİ
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938

Ulusal Sorun ve Sömürgecilik Sorunu Üzerine Eleştiriler

GİRİŞ

Ulusal sorun tartışmaları, ulusal sorunun ülkemiz somutunda sömürgesel bir sorun olması nedeniyle, sömürgecilik sorunu üzerinde yoğunlaşmaya başladı. Bugüne değin ulusal sorunu adeta bir gözlemci gibi kontrol kulesinden izleyenler bile tartışmaya katıldılar. Çünkü gerek teorik ve gerekse de pratik plandaki gelişmeler çeşitli çevreleri endişelendirmeye başladı. Kendisine «işçi sınıfının öncü savaşkan kolu» diyen «parti», tartışmaları «ayrılıkçı görüşler yönlendirmektedir» diyerek, rahatsızlığını itiraf etti. Rahatı bozulan salt onlar değil, tüm oportünist çevreler oldu. Ve elbette ki, ulusal sorundaki gelişmelerden en ziyade rahatsız olan da sömürgeci-oligarşik yönetimdir. Başta, ulusal sorun konusundaki sayılar olmak üzere, Kurtuluş'un hemen tüm sayıları hakkında toplatma kararı alındı. Kürtçe yayın hakkını kullanmak isteyenler çıkınca, sömürgeci yönetim kendi koyduğu yasaları, bizzat kendisi açıkça çiğnemeye başladı. Besbelli ki millet gerçeği kendisini dayatmıştır. Öyle ki, en iflah olmaz şovenistler bile sorunu, «madem ki tarih onu gündemine almıştır, biz de gündemimize almamazlık edemeyiz» tarzında koymaya başladılar.

Tabular, tabuların üzerine cesaretle yürüyenler çıkmadıkça yıkılmazlar. Nitekim öyle oldu. Fakat, hakim Türk şovenizmine tek ok atmayanlar, bu tabuların üzerine ilk yürüyenlere karşı bütün oklarını yağdırmaya başladılar. Birçok grup, hakim ulus şovenizmi ile mücadele görevlerini yerine getirmişler gibi, «küçük burjuva milliyetçileri» deyip bize karşı haçlı seferini başlattılar.

Sağa sola ucuz suçlamalar yönelten bu oportünist çevrelerin, egemen Türk şovenizminin güçlü ön yargılarından kendilerini kurtaramadıkları açıktır.

Ulusal sorunu, yasak savma kabilinden benimseyen bu şoven gruplardan bir kaçının eleştirisi, bu ve bunu izleyecek yazıların konusu olacaktır.

Ancak, bu gruplardan E. Birliği, özellikle bizi hedef aldığı ve bu konuda iddialı olmaktan hoşlandığı için, biz de zorunlu olarak bu yazıyı E. Birliği'nin ulusal inkarcı ve ekonomist görüşlerinin eleştirisine ayırdık. Bu vesile ile, ulusal soruna, çeşitli boyutlarıyla değinmek olanağını da bulduk.

Bu arada, bir noktayı daha vurgulamakta yarar var. E. Birliği bizim görüşlerimizle «Özgürlük Yolu» görüşlerinin birbirinin benzeri olduğunu ileri sürmektedir. Bazı konularda «Özgürlük Yolu» ile benzer bazı görüşlere sahip olduğumuz doğrudur. (sömürge tespiti gibi) Bu başkaları ile de olabilir. Biz doğru olan şeyi savunuruz. E. Birliği'nin doğruları olursa, biz onları da savunuruz. Doğrular üzerine tekel kurulamaz.

Ancak E. Birliği, orjinallik olsun diye zırvalar icat ediyor. Bu, her durumda, başkalarıyla kendisi arasında, mutlak surette bir ayrılık yaratma hastalığıdır. Bu yüzdendir ki, E. Birliği, çok farklı bir konuma sahip olmuştur.

Bir yazılarında «Kurtuluş Sosyalist Dergi» diyorlar ve parantez açıp «Sosyalist Kurtuluş Dergisi» demek gereğini görüyorlardı. Aradan çok geçmeden bizi «KSD» diye başkalarının ağzıyla anmaya başladılar. Ve «anti-marksist» ilan ettiler.

Bu yazıda kimlerin anti-marksist bir konuma sahip olduğu sergilenmektedir.

E. Birliği gazetesi, 11. sayısından itibaren Kurtuluş'un bazı görüşlerinin yanı sıra, özellikle ulusal sorundaki görüşlerini hedef alan bir eleştiri (eleştiri denebilirse şayet) yazısı yayınladı. Bu yazıda salt *Kurtuluş* değil, onunla birlikte «Özgürlük Yolu» dergisi ve diğer bütün anti-sömürgeci eğilimler (Kürdistan'ın sömürge statüsü içerisinde olduğunu savunanlar) hedef alınmaktadır. E. Birliği, özel olarak Kurtuluş'un hedef alınmasının nedenini «Biz, burada, genelde sömürgecilik sorununu incelerken özel olarak 'KSD' ile polemiğe gideceğiz. Bunu konunun bir bütünlük içerisinde ele alınabilmesi amacıyla yapıyoruz. Yoksa, yukarıdaki alıntılardan da görüldüğü gibi, 'KSD' bu konuda sömürgeciliği savunan diğer görüşlerden farklı şeyler getirdiğinden değildir, şayet bir farklılık söz konusu edilecekse, o da 'KSD'nin marksizme daha çok sığınmaya çalışarak, kendi anti-marksist görüşlerini, daha iyi kamufle edebilme becerisinde görülen farklılığıdır.» şeklinde izah ediyor. Ancak biz bu uydurma gerekçeyi pek yeterli bulmadık. Bu işin başka sebepleri de olsa gerek. E. Birliği, «Bilerek veya bilmeyerek, örülen bu ihanet zinciri de bu zinciri 'Sömürgecilik' edebiyatı yaparak örenlerin boynunda, tarihi bir yüz karası olarak takılı kalacaktır. İşçi sınıfı adına, bu görüşü savunanlar bugün de faşizmin, Kürdistan'da yaratmış olduğu kitle temeline fiilen ortak ve bunun sorumluluğu altındadırlar» (E. Birliği, sayı 11, 24 Ekim 1977) diyor.

Bu alıntıdaki gibi parlak, tumturaklı ve demagojik ifadelerle dolu bu yazı, oldukça sekter ve hırçın bir üslupla yazılmış. Sömürge tezini savunan tüm görüşler arasında, hiçbir fark görmediğini söyleyerek siyasi körlükle malül olduğunu belli eden yazarımızın, bir başka hüneri daha var: «Kürt halkına mevcut iktidarın yıkılmasının kendilerini pek ilgilendirmediğini, onları ancak 'anti-sömürgecilik ve anti-feodal' mücadelenin ilgilendirdiğini» salık verdiğimizi ileri sürerek görüşlerimizi çarpıtmak. Yazarın ruh haletini anlamıyor değiliz. Eleştiriye tabi tuttuğu görüşleri kavramaya çalışmaksızın eleştirmek, ya da onları çarpıtarak

eleştirmeye kalkışmak, birlik amacıyla polemik yapmaya istekli ve kendini buna hazır gören birinin değil, yarası olduğu için gocunan, tutarlı anti-sömürgeci siyasetin gelişmesi karşısında kendini eli kolu bağlı hissettiği için, kendi tarzında silah kullanmaya kalkışan, rahatı bozulan, darkafalı bir küçük-burjuvanın tavrıdır.

E. Birliği'nin yazısı, ciddiye alınıp cevap dahi verilmeyecek kadar ölçüsüz bir yazıdır. Bu tarz bir polemik, diyalogun sürdürülmesine değil, ama koparılmasına elverişlidir. Ne var ki, biz kendi hesabımıza E. Birliği ile aramızda varolan diyalogun sürdürülmesine taraftarız. Bu amaçladır ki eleştirilerimizi devrimci yöntemlerle ve devrimci bir dil kullanarak yapmaya çalışacağız. Tersine bir anlayışın, hemen her eğilimin kendi kimliğini kime ve neye karşı olmakla belirlemeye çalıştığı, subjektivizmin gözleri kör edercesine yaygınlaştığı bir ortamda, bırakınız sosyalist birliği, demokratik güçlerin birliğini dahi engellediği somut bir gerçektir.

E. Birliği'nin görüşlerini eleştirmeye geçmeden önce, tartışma noktalarının açıklık kazanması açısından okuyucunun sabrına güvenerek aşağıdaki uzun alıntıyı aktarmaya gerek gördük :

«KSD bu faşizm anlayışından hareket ederek Kürdistan içinde şöyle bir tesbitte bulunur: 'Bunun yolu da Kürdistan'ın somut koşullarından hareketle, (emperyalizme ve faşizme karşı mücadele ile birlikte) tutarlı bir anti-sömürgeci ve anti-feodal propaganda ve ajitasyon çalışmalarını örgütlemekten geçer. Yani bizim anti-şovenist olmak şeklinde ifade ettiğimiz ilke, Kürdistan'da anti-sömürgeci ve anti-feodal mücadele biçiminde yansıyacaktır' (KSD, sayı 13, sayfa 45)

«Siyasi körlüğün bu kadarına pes doğrusu(!) Faşizm 5 Haziran seçimlerinde herkesin gördüğü gibi, Kürdistan'da görülmemiş bir biçimde kendisine yaygın bir kitle temeli yaratırken, bizim baylar, hâlâ 'sömürge' edebiyatı yapmaktadırlar. Alıntıda görüldüğü gibi, Kürdistan'da birinci planda 'anti-sömürgeci - ve anti-feodal mücadele' ikinci planda ve tabiri caizse lütfen de 'emperyalizme ve faşizme karşı mücadele ile birlik-

te' yürütülmesi ön görülmektedir. Bu baylar 'sömürge' sözcüğünü iyi ezberlemiş ve tekrarını da bir papağandan daha hızlı yapıyorlar. Kürdistan'ın 'sömürge' olduğunu ispatlamak için de Cabral ve Neto'dan çarşaf çarşaf alıntıları alarak yayınladılar. Peki metropol ülke merkezi faşizminin (yani hakim ulusun merkezi faşizminin) sömürge ülkede, bunca yaygın kitle temeli bulduğu ve sömürge ulusun oylarıyla seçilen ve yine sömürge ulusun faşist milletvekillerine, merkezi faşizm tarafından, merkezi metropol devlete bakan seçildiğini ispatlamak için de böylesine alıntılar bulabilirler mi acaba? Bu 'sömürge' edebiyatı yapan baylar MHP'nin 5 Haziran seçimlerinde Kürdistan'da almış olduğu, oldukça kabarık oy sayısını nasıl izah edebilirler, bunun maddi temelini neye dayatabilirler acaba? Bir sömürge ülke daha gösterirler mi bu baylar ki: merkezi faşizmin sömürge ülke halkını merkezi devletin seçimlerine kattığı ve merkezi faşizm bu sömürge ülkede almış olduğu oylarla bu derece geniş kitle temeli yaratmış olsun? Bu ham hayal ve öznel isteklerle 'sömürge' edebiyatı yaparak, Türk emekçilerinin olduğu gibi, Kürt emekçilerinin de esas düşmanı faşizmi; Kürt halkının gözünde tali plana düşürerek, faşizmin Kürdistan'da böylesine yaygın bir kitle temeli bulmasına yardımcı olmuş olmuyor musunuz baylar? Sizler 'sömürge' edebiyatı yapıp, faşizmin Kürdistan'ın tali bir sorunu olduğunu ve esas Kürt halkının sömürgeciliğe karşı mücadele etmesi gerektiğini sayıklarken; faşizm Kürdistan'da güçlü bir kitle temeli oluştururken, bilerek veya bilmeyerek Türk ve diğer akaliyetlerle birlikte Kürt halkına ihanet etmiş olmuyor musunuz? Bu tartışılması gereken konu, bunu başka bir yazımızda yapacağız. Ancak; kısaca şunu belirtmek gerekir ki, merkezi bir devletin olduğu ve her iki ulusun da bu merkezi devlet içerisinde her ulusun burjuvaları tarafından temsil edildiği ve seçimlerle Hükümet yöneticilerinin seçiminin yapılmasında, ezilen ulusun da oy hakkına sahip olduğu ve bununla birlikte faşizmin hakim ulus içinde olduğu gibi; ezilen ulus içinde de, merkezi faşizm için kitle temeli yaratarak, geniş seçmen

kitlesini, yanına çektiği durum; sömürge ulus için geçerli olan bir statüko değil, ancak; ilhak edilerek statükosu hakim ulus tarafından bozulmuş olan, ezilen bir ulus için söz konusu olan bir statükodur. Kağıt üzerinde de olsa ve pratikte tersi de uygulansa ezen ulusla, ezilen ulus vatandaşlarının çeşitli baskılarla da olsa merkezi devletin anayasasında seçme ve seçilmede eşit vatandaşlık haklarına sahip olması ve bundan faydalanarak, faşizmin ezilen ulus vatandaşları arasında da (merkezi terimini hakim ulus anlamında kullanıyoruz yoksa MHP'nin faşizmin merkezini teşkil ve temsil ettiği anlamında değil) faşizme kitle temeli yaratması sömürgeciliğin değil ezilen ulusluğun statüsünün bir gereğidir. Ve de mevcut durumda, bu mevcut devlet yaşadığı ve yaşayacağı halde Kürdistan'ın 'anti-sömürgeci ve anti-feodal' bir mücadele vererek, bağımsızlığına kavuşması ve kendi kaderini tayin etmesi mümkün değildir.» (E. Birliği, sa. 11, sy. 5)

1 — *E. Birliği, Anti-sömürgeci ve Anti-feodal Mücadeleyi Reddeden Soyut Bir Anti-faşist Mücadele Anlayışını Savunuyor.*

Yukarıda E. Birliği'nin Kurtuluş'tan aktardığı satırların anlamı farklı yorumlara yer vermeyecek ölçüde açıktır. Kürdistan'ın somut koşullarından hareketle faşizme ve emperyalizme karşı mücadele etmek. E. Birliği ise bu satırlarla, bizim anti-faşist mücadeleyi reddettiğimizi ya da ona çok tali bir yer verdiğimizi iddia ediyor. Anti-sömürgeci ve anti-feodal mücadele ile anti-faşist ve anti-emperyalist mücadele arasındaki bağı göremeyecek ölçüde perspektiften yoksun olanlar için, bu iddia doğal karşılanmalıdır. Kısaca bu noktayı açıklamaya çalışalım. Bilindiği gibi, yığınları mücadeleye kazanmak için onların somut taleplerinden hareket etmek gerekir. Geniş köylü kitlelerini emperyalizme karşı mücadeleye kazanmanın yolu, ancak, onların toprak taleplerinden hareketle mümkündür. Başka bir deyişle anti-feodal mücadele vermeden köylü yığınları anti-emperyalist mücadeleye kazanılamaz. Dünya devrimci pratiği bunun örnekleri ile doludur.

Nüfusun büyük çoğunluğunu Kürdistan'da köylüler oluşturur. Bu gerçek, Kürdistan'da tutarlı bir anti-faşist mücadelenin, ancak, Kürt feodal beylerine, aşiret liderlerine ve dini çevrelere karşı mücadele ile birlikte sürdürülebileceğini ifade eder. Bu olmadan, kitleler emperyalizme karşı mücadeleye kazanılamaz. Olsa olsa gerici feodal güçlerin yedeğine terk edilmiş olur. E. Birliği 5 Haziran 1977 seçimlerinde faşist MHP'nin Kürdistan'da aldığı kabarık oy potansiyeline bakarak şaşkına dönüyor ve bunun maddi temeli nedir diye soruyor. Kürdistan'ın sosyal ve ekonomik yapısı hakkında azıcık bilgisi olan kimseler için, bu sorunun cevabı açıktır. Bu olayın maddi temeli, sömürgeci faşist güçlerle işbirliği halindeki egemen çevrelerdir.

5 Haziran 1977 seçim sonuçlarından, bir devrimcinin çıkarması gereken birinci ders, gerici, feodal çevrelerin etkinliği ve bu güçlere karşı mücadele etmenin taşıdığı önemdir. E. Birliği anti-feodal mücadeleyi reddettiği içindir ki, bu gerçeği görmemekte ve suçlu aramaktadır.

Kürt ulusu, aynı zamanda sömürge ulustur. Ve ulusal sorun da salt köylü sorunu değildir. Kürt ulusunun devlet kurma hakkı, ezen ulus tarafından gasp edilmiş, diline, inançlarına, kültürüne, örf ve adetlerine yasak konmuştur. Tüm ulusal değerleri tahrip edilmiş, uluslaşma süreci engellenmiştir. Kürdistan'ın tüm zenginlikleri sömürgeci devlet tarafından yağma edilirken, kendisi bu zenginliklerin üzerinde yoksulluğa, işsizliğe, salgın hastalıklara terk edilmiştir. Bu durum, Kürdistan koşullarında, anti-feodal mücadele ile birlikte ve özellikle, anti-sömürgeci mücadeleyi hareket noktası olarak almayı gerektirir. Yani Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını savunmayı gerekli kılar. Bu demektir ki, sömürgeciliğe karşı mücadele, Kürt halk kitlelerinin somut bir talebidir. Ve bu talep ileri sürülmeden, bu doğrultuda mücadele verilmeden, faşizme ve emperyalizme karşı Kürt halkını mücadeleye kazanmak mümkün değildir. Bu iki görev iç içe geçmiştir. Kürt ulusu açısından faşizmin anlamı, ulusal baskının daha saldırgan bir karaktere bürünmesi, çok sınırlı öl-

çüde de olsa, varolan bazı siyasal özgürlüklerin yok olması demektir. Kürt halkı üzerindeki sömürünün daha katmerli bir hal alması demektir. Bu durum faşizme karşı mücadele açısından anti-feodal ve anti-sömürgeci mücadelenin daha kararlı olarak sürdürülmesini gerektirir.

Kürt ulusunun ulusal ve demokratik mücadelesinin anti-faşist ve anti-emperyalist mücadelenin çıkarları ile çelişmediği, aksine onunla bir bütünlük arz ettiği açıktır. Sömürgeci baskı politikası salt faşist yönetimlerin değil, genel olarak hakim ulusun hakim sınıflarının geleneksel politikasıdır. Devlet, faşist olmadığı halde sömürgeci bir devlet olabilir. Yani, anti-sömürgeci mücadele sürekli gündemdedir. Bu ilkel gerçekleri açıklamak zorunda kalışımız, -hem de E. Birliği gibi kendisi dışında hemen herkesi anti-marksist gören ve iddialı olmaktan hoşlananlar için- gerçekten üzücüdür. Görülüyor ki, kendi kendini marksist ilan etmek, marksist olmakla bir değildir. Marksizmin cahili olupta, kendini marksist sayanlar da çıkabilmektedir. E. Birliği, anti-feodal ve anti-sömürgeci mücadele ile anti-faşist ve anti-emperyalist mücadele arasında Çin setleri görmektedir. Bundan ötürü de soyut bir anti-faşist mücadele önermektedir. Bu noktada akla bir soru geliyor. E. Birliği, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını savunuyor mu? Savunuyorsa şayet, sömürgeciliğe karşı mücadele etmenin bu hak için mücadele etmek olacağını da biliyor mu? Ya da bunları karşıt şeyler olarak gördüğüne göre, faşizme karşı mücadele söz konusu iken bu ilkeyi niçin savunuyordu? Çünkü E. Birliği'nin mantığı odur ki, bu talepleri savunmadan da anti-faşist mücadele verilebilir. Faşizme karşı mücadele somut olmalıdır. E. Birliği soyut laf ebeliğini bırakıp, faşizmin ne olduğunu ve onunla nasıl mücadele etmek gerektiğini öğrenmelidir. Ayakları Türkiye gerçeklerine basmayan, Kürdistan gerçeğine ise hiç basmayan bu arkadaşların soyut devrimciliğine kalacak olursa, faşizme karşı eli kolu bağlı kalacağımız açıktır. Kürdistan'daki devrimci ve demokratik hareketle faşizme karşı ittifakın koşulu olarak anti-şoven

ilkeyi savunmayan, ya da onu lafta savunan ama fiiliyatta karşı çıkan bir hareket -kimsenin şüphesi olmasın- faşizme kitle temeli bulmakta ve onun başarısına ortak olmakta en çok sorumluluk taşıyan hareket olmalıdır. E. Birliği'ne bir hatırlatma yapmayı yararlı görüyoruz: Kırk yıl gibi yarım asra yakın bir süre, Portekiz'de hüküm süren Salazar faşizmi, bunca zaman ayakta kalma şansı bulmuşsa, bunun sorumluluğu bir ölçüde de tutarlı bir anti-sömürgeci politika yapamıyan Portekiz soluna aittir. Kırk yıl sonra Portekiz'de faşizmin geriletilmesi, Angola, Mozambik, Gine vs. gibi Portekiz sömürgelerindeki anti-sömürgeci mücadelenin başarıya ulaşması ile mümkün olabildi. Portekiz'deki faşist Salazar yönetiminin yıkılması ile Portekiz sömürgelerinin kurtuluşu aynı tarihlere rastladı. Yine Etiopya'da yarım asırdan uzun süren Haile Selasiye'nin askeri-faşist diktatörlüğü Etiopya halkının demokratik mücadelesinin yanı sıra Eritre halkının ulusal kurtuluş mücadelesinin sonucu olarak 1974'de yıkılabildi. Belki bu örnekler size anti-sömürgeci mücadele ile anti-faşist mücadele arasında kopmaz bağlar bulunduğunu kavratmakta yardımcı olur.

2 — *E. Birliği, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı İlkesini Özünde Reddetmektedir ve Neye-Niçin Karşı Çıktığını Bilememektedir.*

Biraz evvel E. Birliği'nden yaptığımız uzun alıntıyı aktarmadan, E. Birliği yazarının düşüncelerini birkaç satırla özetleyip eleştirebilirdik. Ancak, okuyucunun, E. Birliği yazarının kafa karışıklığını, içinde bulunduğu durumu, neye niçin karşı olduğunu bilmeyen şaşkınlığını anlayabilmesi için bu cümleler yığınını aktarmak zorunda kaldık. E. Birliği'nin söylemeye çalıştıklarını biz özetleyelim. Bu muhakeme kısaca şu şekilde ifade edilebilir: *Sömürge ulusun vatandaşlık hakkı yoktur. Kürtler T.C. vatandaşı sayılmaktadır. O halde Kürdistan sömürge değil, «ilhak edilmiş ezilen ulustur».* (Biraz sonra bu iddianın özünde başka gerçeklere dayandığını göreceğiz.) E. Birliği kalemşörünün bir yığın yazı ile anlatmak istediği budur. Fakat, amaç

demagoji ve zihin jimnastiği yapmak olunca, birkaç satırlık düşünceyi koca bir sütunla ifade edebilirsiniz.

Kürt Ulusunun Seçme ve Seçilme Hakkı Bir İmtiyaz mıdır?

Şimdi, Kürdistan'ın sömürge olduğu tezine karşı olarak ileri sürülen iddianın ciddi bir iddia olup olmadığını değerlendirelim. Kürt halkı, Türk vatandaşlığını kendi isteği ile mi kabullenmiştir? 19. ve 20. yy. boyunca aralıksız süregelen Kürt ulus hareketlerinin talebi sömürgeci devletin vatandaşı mı olmaktı? Hiç bir ciddi ulusal hareketin böyle bir taleple ortaya çıktığı bugüne kadar görülmemiştir. O halde Kürt ulusuna vatandaşlık hakkı kimler tarafından ve hangi amaçlarla verilmiştir? Besbelli ki sömürgeci güçler tarafından ve ulusal baskı politikasını kamufle etmek için. Türkiye'de bu politika Kürt ulusunun olmadığı şeklindeki inkâra dayalı *resmi sömürgeci güçlerin politikası* olmuştur. Yani aslında bu, bir imtiyaz değil, tam tersine bir ulusun varlığının inkarını yasa haline sokmuş ulusal esaret prangasıdır. Ulusal baskı siyasetini meşrulaştırmaya yarayan Türk vatandaşlığı hakkı Kürtlere ta*nınmış bir imtiyaz* olarak değerlendirilemez. Bu hakkın tanınması ya da tanınmaması bir ulusun sömürge olup olmadığının ölçütü olamaz. Bu anayasa maddesi Kürdistan'ın ekonomik, toplumsal ve siyasal yaşamında ne gibi bir değişiklik getirmiştir? Kürt ulusu üzerindeki ulusal baskıyı kaldırmış mıdır? Yoksa bu baskı siyasetini gizlemeye yarayan bir kılıf rolü mü oynamıştır? Açıktır ki, ulusal baskının daha ince yöntemlerle sürdürülmesinin bir biçimi olmuştur. Kürtleri Türk vatandaşı sayan bu yasa maddesi yürürlüğe gireli beri kitle katliamları önlenebilmiş midir? Kürdistan'ın sosyal ve ekonomik yapısında ciddi sayılabilecek bir gelişme olmuş mudur? Bizce bu soruların cevabı olumsuzdur ve gerçek de budur. Ciddi bir polemik yapacaksak, tartıştığımız sorun açısından, yani ulusların kaderlerini tayin hakkı açısından ölçü olabilecek somut belirlemeler kullanalım. E. Birliği'nin getirdiği ölçütün, tartıştığımız sorun açısından hiç bir rolü yoktur. Ancak E. Birliği yazarı, bu olguyu sık sık vurgu-

luyor ve görünüşte salt bu nedenle Kürt ulusunun sömürge değil «ilhak edilmiş ezilen ulus» olduğunu söylüyor. Öyle anlaşılıyor ki, E. Birliği yazarının bu çabası, sömürge kavramını kullanmamak için harcanmış öznel ve boş bir çabadır. E. Birliği yazarı, kendinden çok emin olarak şu soruyu soruyor: «Bir sömürge ülke daha gösterirler mi bu baylar ki: merkezi faşizmin sömürge ülke halkını merkezi devletin seçimlerine kattığı...» Bu tür sorulara cevap aramayı, biz, zaman kaybı olarak görüyoruz. Fakat, yalnızca E. Birliği yazarının bilgilenmesi açısından da olsa kabule şayan bulurlarsa bir örnek verebiliriz: Portekiz ve Gine'si. 1961'de ilan edilen Portekiz sömürge yasasının reformları Gine'li Afrikalılara Portekiz vatandaşlığını veriyordu. Bu konuda Amilcar Cabral şöyle diyor: «İkincisi bir hayal ürünü olan Portekiz vatandaşlığı, Gineli Afrikalıya zorla verilmiştir. Yasa, vatandaşlık koşullarını açıkça belirttiği halde; Gine'de Avrupalı bir gözlemci ve resmi bir delege olan Teixeira da Mota'nın da belirttiği gibi 'kendilerini vatandaş yapacak kimlik kartını sağlama almak için bir telaş yoktu yerlilerde' Gine'li Afrikalılar, sömürge fetih savaşlarından, bugünün kurtuluş mücadelesine kadar hiç bir zaman Portekiz vatandaşlığı kazanmak için döğüşmediler.» (A. Cabral, Gine'de Devrim, s. 32, Koral Yayınları)

E. Birliği'nin dikkatini Cabral'ın şu sözüne çekmek istiyoruz: «Portekiz vatandaşlığı Gine'li Afrikalıya zorla verilmişti.» Bu yasa çıktı diye, Gine, Portekiz sömürgesi olmaktan çıkıp 'ilhak edilmiş ezilen ulus' olmadı. Etiopya sömürgecileri Eritre'yi «Etiopya imparatorluğunun 14. eyaleti» olarak ilan ediyordu. Portekiz sömürgecileri, Angola-Mozambik-Gine vs. nin sömürgeleri olmadığına B. Milletleri ve dünya kamuoyunu inandırmak için, bu sömürgeleri «denizaşırı eyaletler» olarak adlandırdılar. Düşünebiliyor musunuz, Avrupa'da bir ülke Afrika'daki sömürgesini eyaleti ve halkını vatandaşı olarak gösterme çabasındadır. Kaldı ki Kürdistan başka bir kıtada değil, Türkiye'nin burnunun dibindedir. 1968'de İspanya'dan bağımsızlığını kazanan Ekvator Gine'sindeki yerli halk İspanyol yurt-

taşlığına kabul ediliyor ve Madrid'deki Cortes'e altı temsilci bile gönderiyordu. İlk defa olarak 1960 seçimlerinden sonra Afrikalı siyahlar Madrid'de temsil ediliyorlardı. (Bilgi için bkz. Afrika Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri, Türkkaya Ataöv, sy. 365)

E. Birliği'nin bu tür iddialarını cevaplamaya çalışmak, tartıştığımız konuya hiç bir açıklık kazandırmaz. Çünkü birazdan göreceğiz ki, konu bunun ötesinde bir öneme sahiptir. Biz E. Birliği yazarına bu konuda ancak bir tavsiyede bulunabiliriz: Bizi, bu tür deli saçması soruları ile meşgul edeceğine, konuyu biraz ciddiye alıp öğrenmeye, araştırmaya çalışmalıdır. O takdirde belki seviyeli bir tartışma yapılabilir.

3 — *T.C. Devleti Her İki Ulusun Devleti midir?*

E. Birliği yazarı kendine özgü bir terminoloji yaratma çabasındadır. Bazı kavramlara allerji duymakta, bazılarını ise çokça sevip okşamaktadır.

Okuyucu, yukarıda aktardığımız alıntıya dikkat ettiğinde görecektir ki, sömürge sözcüğü daima tırnak içine alınmıştır. Fakat şu sözcükler sık sık kullanılmaktadır «metropol ülke merkezi faşizminin (yani hakim ulusun merkezi faşizminin)», «merkezi faşizm», «merkezi metropol devlet», «merkezi devlet» gibi. E. Birliği'nin şu satırları ise dahiyanedir: «Ancak; kısaca şunu belirtmek gerekir ki merkezi bir devletin olduğu ve *her iki ulusun da bu merkezi devlet içerisinde her ulusun burjuvaları tarafından temsil edildiği* ve seçimlerle hükümet yöneticilerinin seçiminin yapılmasında ezilen ulusun da oy hakkına sahip olduğu ve bununla birlikte faşizmin hakim ulus içinde olduğu gibi; ezilen ulus içinde de, merkezi faşizm için, kitle temeli yaratarak, *genç seçmen kitlesini,* yanına çektiği durum; sömürge ulus için geçerli olan bir statüko değil, ancak; ilhak edilerek, statükosu hakim ulus tarafından bozulmuş olan, ezilen bir ulus çin sözkonusu olan bir statükodur.» (abç).

E. Birliği yazarı, bu kavram ve ifadeleri çok sevmiş olacak ki, onlarsız, neredeyse cümle kuramıyor. Fakat, bu kavramların anlamını bilmeden kullandığı, hemen

göze çarpıyor. Ulusal sorun literatüründe kullanılan kavramlar, kategoriler vs. vardır. Neden düşüncelerini bu kavramlarla ifade etmek yerine, ulusal sorun tartışmasında kendine özgü kavramlar yaratmaya çalışıyor ve her şeyi yabancı bir dili yeni öğrenmeye çabalayan öğrenciler gibi arap saçına çeviriyor? Türkiye devleti, çok uluslu bir devlettir. Bu, anlaşılır bir şeydir. Fakat «merkezi metropol devlet», «merkezi devlet» vs. türünden ifadeler neyi anlatmak istiyor? Yazar, metropol (anavatan) - sömürge ulus ya da sömürgeci-sömürge ulus; hakim ulus - ezilen ulus gibi kavramlarla konuşmayı neden tercih etmiyor? «Merkezi» olmayan başka devlet mi var Türkiye'de? Ya da kendisinin hoşuna gidebilecek bir deyişle Merkezkaç veya merkezcil devlet vs. mi var? Yazarın sık sık merkez lafını etmesi bizi endişelendirdi ama biz geçelim. Ancak anlaşılan o ki, «merkezi devlet» kavramı ile hakim ulusun devletini kastediyor.

Yazarın şu ifadeleri, okuyucuyu aydınlatacaktır sanıyoruz: «...merkezi bir devletin olduğu ve her iki ulusunda bu merkezi devlet içerisinde her ulusun burjuvaları tarafından temsil edildiği...» Şimdi, yazarın muhakemesini kavrayabildik. *E. Birliği yazarına göre, Türkiye'de bir merkezi devlet var. Ve bu devlet, her iki ulusun da devletidir.* Yukardaki satırlar, E. Birliği'nin ulusal sorundaki politikasının en özlü ifadesidir. Ve bu satırlar, başka bir anlama da gelmez. Devlet iktidarının başında burjuvazi bulunursa, o devlet bir burjuva devleti olur. Proletarya, devlet iktidarının başında ise, o devlet bir proletarya diktatörlüğü olur. Oysa bizim tartıştığımız meselede bu tür bir devlet anlayışının yeri yoktur. Tartışılan konu, ulusal sorundur. Ulusal devlet kurma sorunudur. Devletin sınıf karakteri, sınıf devleti sorunu değil. Bu ikisi, çok ayrı şeylerdir. Bunları bir ve aynı anlamda kullanan kişi, ulusal sorundan hiç bir şey anlamamıştır. Görülüyor ki E. Birliği, esasen bir ulusal sorunun varlığına karşı çıkıyor ve UKTH ilkesini lafta savunuyor. Şayet böyle ise, durum değişir, çünkü biz E. Birliği ile aramızdaki ayrılığı giderilebilir bir görüş ayrılığı olarak görüyorduk,

uzlaşmaz ilke ayrılığı olarak değil. Ancak bu durumda, ilke ayrılığı ile karşı karşıyayız. Yazarın söylediklerinde, bilimin, düşüncenin zerresi yoktur. Polemiğin konusu ulusal sorun olduğuna göre, yani ezilen ulusun (ezilen sınıfın, ya da ezen sınıfın değil) devlet kurma hakkı sorunu olduğuna göre yazar sapla samanı birbirine karıştırmaktadır. Bu sorunda, her zaman iki şey kıyaslanır: Ezen ulus-ezilen ulus.

4 — *Kürt Ulusu «İlhak Edilmiş Ezilen Ulus» mudur?*

Önce E. Birliği'nin ne olduğunu bilmeden kullandığı anlaşılan *ilhak* kavramını açıklayalım: İlhak nedir?

«İlhak kavramı, genellikle şunları içerir : 1) Zor kavramını (zorla kendine bağlama); 2) Başka bir ulus tarafından ezilme kavramını («yabancı» bölgelerin ülke topraklarına katılması vb.) ve bazen de; 3) statükonun bozulması kavramını.

«Biz tezlerde buna işaret ettik ve herhangi bir eleştiri ile de karşılaşmadık. (Lenin, UKTH, sy. 168)

«Ne kadar evirip çevirseniz gene de ilhak, bir ulusun kendi kaderini tayin etme hakkının ihlalidir, halkın iradesine karşı olarak devlet sınırlarının saptanmasıdır. İlhaklara karşı olmak, ulusların kaderlerini tayin etme hakkından yana olmak demektir. 'Herhangi bir ulusun belli bir devletin sınırları içinde zorla tutulmasına karşı' olmak, ulusların kaderlerini tayin etme hakkından yana olmak demektir. 'Herhangi bir ulusun belli bir devletin sınırları içinde zorla tutulmasına karşı' olmak, ulusların kaderlerini tayin ilkesinden yana olmakla birdir.» (Lenin, UKTH, sy. 168-169)

Lenin'den aktardığımız bu alıntılar ilhak kavramının ne olduğunu ve olmadığını yeterince açıklıyor. E. Birliği yazarının bu satırlardan habersiz olduğu söylenemez. Ancak, şu satırlar, bu kavrama başka bir anlam yüklediklerini ifade ediyor: «...sömürge ulus için geçerli olan bir statüko değil, ancak; ilhak edilerek, statükosu hakim ulus tarafından bozulmuş olan, ezilen bir ulus için sözkonusu olan bir statükodur.» Daha önce «Mücadele Birliği» adlı broşürde, Kürt ulusunun sta-

tüsünün, sömürge ya da bağımlı ulus olmadığını, fakat 'ilhak edilmiş ezilen ulus' olduğunu söylüyorlardı: «Açıktır ki, Türkiye'de oluşturulmuş olan *mevcut ortak parlamento* Kürt ulusunun sömürge veya bağımlı bir ulus olamayacağını, tam tersine, ezilen bir ulus olacağını kanıtlar.» (sy. 42)

Gayet tabii ki, devlet 'merkezi' ya da 'ortak devlet' olunca; devletin kurumlarından biri olan parlamento da 'ortak parlamento' olacaktır. Bütün bu incilerden sonra E. Birliği, kendi içinde tutarlı olabilmek için, bir daha ulusal sorunun lafını etmesin. Bu tür incileri marksistler değil, ancak E. Birliği yazarı gibi '*karikatür marksistler*' döktürür. Bu noktadan sonra E. Birliği yazarını muhatap alıp tartışmak, ciddiyetini yitirmiştir. Ancak biz okuyucu için 'ilhak edilmiş ezilen ulus' ifadesi üzerinde duracağız. Bu ifadedeki ilhak kavramı, ekonomik ve siyasal bağımlılığı içerir. Şayet E. Birliği yazarı, yarı-sömürge biçimindeki ezilen ulusları dışarda bırakmak maksadı ile bu deyimi kullanmışsa, buna gerek yoktu; çünkü bu tip ülkeler konumuz değildir. Ezilen ulus ya da bağımlı ulus kavramı, bazen de çeşitli bağımlılık biçimlerini içeren bir kavram olarak değil, bazı ülkeleri ayırt etmek için kategorik anlamda kullanılır. Lenin Rusya'nın batıdan ilhak ettiği, Ukrayna, Polonya vs. için, bu kavramı kullanır. Ancak, Kürt ulusunun bu kategoride ele alınamayacağı açıktır.

Bunların bir özelliği de kapitalist gelişme seviyeleri açısından ilhakçı devletten bile ileri düzeyde ve daha medeni uluslar olmalarıdır. Zaten bu kategoride ele almadıklarını biraz evvel aktardığımız alıntılarından görmek mümkün. O zaman zaten ilhak olan bu tip uluslar için fazladan bir ilhak takısı anlamsızlık olur. Sözünü ettiğimiz bu iki halde de ilhak kavramı yersiz olduğuna göre ve konumuz açısından da ilhak sayılmayan ezilen uluslar söz konusu olamayacağına göre 'ilhak edilmiş ezilen ulus' kavramı ne idüğü belirsiz bir hilkat garibesidir. Açık ve anlaşılır ifadeler yerine bu cinsten melez ve muğlak ifadeler kullanmak bir kafa karışıklığının ifadesidir. Ancak, işin bir yanı

daha var ki, o da E. Birliği'nin, bu deyimi, sadece Türkiye Kürdistan'ına yakıştırdığıdır. Şu satırlar bunu ifade ediyor: «Bir sömürge ülke daha gösterirler mi bu baylar ki: merkezi faşizmin sömürge ülke halkını merkezi devletin seçimlerine kattığı...»

Kısaca toparlarsak; E. Birliği, Türkiye'de merkezi bir devletin bulunduğunu, Kürt ulusunun da Türk ulusu gibi bu merkezi devlet üzerinde hak sahibi olduğunu, parlamentonun da her iki ulusun 'ortak parlamento'su olduğunu, Kürtlerin vatandaşlık hakkına sahip olduğunu; buna benzer başka bir sömürge olmadığına göre, Kürdistan'ın da sömürge olamayacağını söylüyor ve özel olarak Kürdistan için yukarda anlamsızlığını vurguladığımız 'ilhak edilmiş ezilen ulus' deyimini kullanıyor. E. Birliği'ne hak vermiyor değiliz! Bugüne kadar dünyada devleti(!) olduğu halde UKTH açısından sömürge olarak adlandırılan hiç bir yer keşfedilmemiştir. Kürdistan 'merkezi' de olsa böyle bir devlete(!) sahip olduğuna göre ona bir isim bulmak gerekiyor. Öyle bir isim bulmalı ki hiç bir şeye benzemesin. Bu ismi de Türkiye'de, gerçekten, yalnız E. Birliği bulabilirdi : «ilhak edilmiş ezilen ulus» Sizi kutlarız. Alkışlar!

Görülüyor ki E. Birliği, UKTH ilkesini gizli de değil, açıkça inkara yöneliyor. Daha önce Kurtuluş'un 14. sayısında 'Ulusal Sorun Üzerine Eleştiriler' başlıklı yazımızda da vurguladığımız gibi, kimileri Kürdistan'ın sömürge statüsü içinde oluşundan hareketle çeşitli varyasyonları ve somut koşulları dikkate almadan ayrı örgütlenme anlayışını fetişleştirmeye çalışırken, kimileri de ortak örgütlenme anlayışının doğruluğunu (başka ittifak biçimleri de olmakla beraber, her iki ulusun devrimci hareketi için en sıkı ve sağlam birlik anlayışının ifadesi olarak ortak örgütlenmeyi daima savunduk) ispata çalışmak amacıyla bilinçli olarak sömürge kavramına karşı çıkmakta, gerçekleri inkar ederek ne idüğü belirsiz nitelemeler yapmaktadırlar. Ancak bu çabalar izlediğimiz gibi, onları tehlikeli yerlere, sosyal-şovenizmin batağına sürüklemektedir. Kendi öznel düşüncelerini gerçek diye gösterebilmek için de, dogmatik bir anlayışla, bütün sömürgelerde birbirinin tıpkı-

sı bir sosyal-siyasal ve iktisadi yapı aramaktadırlar. Her sömürgenin benzer temel çizgilerinin yanında bazı özgül çizgilere sahip olabileceği gerçeği görülememektedir. Bu muhakeme ile fikir yürütüldükçe kafamızda tasarladığımız ölçülere tıpatıp uyan bir yapı bulmak mümkün olmayacaktır. Esasa ilişkin olmayan farklı motiflerden hareketle her ulus için özel bir statü bulmaya çalışmış olacağız. E. Birliği'nin bu doğrultudaki çabaları tamamen subjektif bir anlayıştan kaynaklanmakta, ayrı bir hareket olarak varlıklarını suni ayrılıklar yaratarak meşrulaştırmaya hizmet etmektedir. Sık sık sözü edilen 'birlik' lafında samimi olmadıkları ortaya çıkmaktadır.

5 — *E. Birliği'nin Suçlu Arama Anlayışı Gerçek Suçluları Gizleyemeyecektir.*

E. Birliği, anti-sömürgeci ve anti-feodal mücadeleyi önerdiğimiz için (ki biz bu önermemizi daha kararlılıkla hayata geçirmeye çalışacağız) ve bunu anti-faşist ve anti-emperyalist mücadele ile sıkı bir bağ içerisinde öngördüğümüz için, ağır ithamlarla suçlamakta; Kürt halkına «ihanet» ettiğimizi ve «faşizmin, Kürdistan'da yaratmış olduğu kitle temeline fiilen ortak ve bunun sorumluluğu altında...» olduğumuzu her makamdan tekrar etmektedir. Biraz evvel E. Birliği'nin tezlerini eleştirirken, bu eğilimin özünde UKTH'nı reddettiğini, her iki ulusun 'merkezi devleti'nden ve 'ortak parlamento'sundan vs. dem vurduğunu söylemiştik. Bu anlayışın doğal sonucu, anti-sömürgeci ve anti-feodal mücadelenin inkarıdır. Bunu önerenlerin ihanetle suçlanmasıdır.

Burada ihanetle itham edilen, bu önermesi ile salt Kurtuluş değil, bütün Kürt demokrat, devrimci ve yurtseverleridir. Bütün bu hareketler, Kürdistan'da faşizmin kitle temelinin oluşmasında sorumlu imişler! E. Birliği yazarının Kürdistan'daki faşist hareketi fetişleştirdiği bir yana, Kürdistan'da faşizme karşı mücadeleyi, sömürgeciliğe karşı mücadele ile birlikte en kararlı biçimde fiilen sürdürenler, haddi olmayarak «ihanet»-le suçladığı güçlerdir. Anti-sömürgeci ve anti-feodal mü-

cadeleyi reddeden, soyut bir anti-faşist mücadele öneren E. Birliği, zaten bu savı ile bizzat kendisinin objektif olarak faşizmin Kürdistan'daki eylemine ortak olduğu açık değil midir? Anti sözcüğünü sık sık tekrarlamak bir şeyi değiştirmez. E. Birliği'nin faşizme karşı mücadelesi, anti-faşist mücadele anlayışı ve gücü ile sınırlıdır. İhanetle suçladığı insanların mücadelesi ve gücü de ortadadır. Bu hali onu, faşizmin gücünü abartmaya kadar vardırmıştır. Tarihi bir gerçektir, faşizmin gücünü abartanlar, ona boyun eğmişlerdir.

E. Birliği'nin Kurtuluş'un ulusal sorun konusundaki tutumunu çarpıtan diğer meselelere gelince; bu konudaki görüşlerimiz ortadadır. Biz Kürt ulusal kurtuluş hareketini kendisinin doğal müttefiklerinden tecrit etmeye, ezen ulusun devrimci hareketinden yalıtlamaya ve yalnızlığa mahkum etmeye çalışan diğer eğilimleri de eleştirdik. Türkiye halklarının topyekun kurtuluşunun ortak düşmana karşı ortak mücadelenin sonucu olarak gerçekleşebileceğini yazdık, söyledik. Bu ortaklaşa mücadelenin pratikte ortak bir örgütlenmede ifadesini bulması gerektiğini savunduk ve savunuyoruz. Ezen ulusun ve ezilen ulusun devrimci hareketleri arasındaki ilişkilerin ne yönde gelişeceği, bu sürecin nasıl olacağını bütün varyasyonlarıyla önceden kestirmek mümkün değildir. Bu iki devrimci ve demokratik hareketleri temsil eden devrimci, politik çizgiler arasında başka ittifak biçimlerinin de muhtemel olduğunu, ancak en tutarlı, en sıkı ve sağlam ittifakın bütün milliyetlerden işçilerin ve emekçilerin sınıf esasına dayalı olarak örgütleneceği bir tek merkezi politik yapıda ifadesini bulması gerektiğini savunuyoruz. Bu yol, her çeşit burjuva milliyetçiliğinin tecrit politikasına karşı en emin yoldur.

Bizim görevimiz faşizme karşı mücadele değil, sadece sömürgeciliğe karşı mücadeledir diyen, dar milliyetçi, politik çizgileri eleştirdik. Ancak proletaryanın devrimci hareketi açısından bundan çok daha tehlikeli olan, E. Birliği'nin ve başkalarının (ki bu konuda E. Birliği'nin görüşleri ile TKP'nin görüşlerinin benzerliği rastlantı değildir) anti-sömürgeci ve anti-feodal müca-

deleyi görmezlikten gelen, onu reddeden (açık ya da örtülü) ve sözde bir anti-faşist mücadele öneren küçükburjuva oportünizmidir. Kürt ulusu sömürgeci boyunduruğa, ulusal zulme ve sömürüye kuzu kuzu boyun eğecek değildir. Ulusal boyunduruğun söz konusu olduğu bir durumda sosyalistler, ulusal kurtuluş görevini görmezlikten gelemezler. Önemli olan, bu görevin, başlı başına ve tecrit halinde ele alınmaması, ezen ulusun kurtuluş hareketi ile en sıkı dayanışma ve birlik içerisinde değerlendirilmesidir. Yine Kurtuluş'un daha önceki sayılarında bizler, E. Birliği'nin ileri sürdüğü iddianın aksine, Kürt ulusunun kurtuluş davasının demokratik halk devriminin önemli bir parçasını oluşturduğunu, bu bütünün çerçevesi içinde değerlendirilmesi gerektiğini yazmıştık. Ancak uygun bir ulusal ve uluslararası platformun doğması halinde, birtakım faktörlerin birleşmesi halinde böyle bir imkânın doğabileceğini de belirtmeliyiz. Ne varki E. Birliği, bu olguyu 'imkansız' olarak değerlendirdiğine göre kapitalizm çerçevesi içerisinde UKTH'nın imkansız ve hayal olduğunu iddia eden 'karikatür marksistlerin' görüşünü daha da karikatürize etmiş olmalıdır. «Sosyalist devrim, (biz demokratik diyelim, Kurtuluş) sadece büyük bir grev, sokak gösterileri ya da açlıktan doğan kargaşalıklar ya da bir askeri ayaklanma ya da sömürge isyanı dolayısıyla patlak vermeyebilir; bu devrim, Dreyfus skandalı ya da Zabern olayı gibi bir siyasi bunalım, ya da ezilen bir ulusun ayrılmak için yaptığı bir referandum vb. vesilesi ile de başlayabilir.» (Lenin, UKTH, sy. 145)

Anti-sömürgeci mücadeleyi reddeden E. Birliği yazarı bu satırlardan ya habersizdir ya da darkafalı bir küçük-burjuva hayalcisidir.

(Devam edecek)

KURTULUŞ

KURTULUŞ Sosyalist Dergi YAYINLARI: 1

Zeki Erginbay

«TKP» Üzerine

Fiatı: 10 TL.

İsteme Adresi

Posta Kutusu: 308
Kızılay - ANKARA

KURTULUŞ Sosyalist Dergi YAYINLARI: 2

Geçmişin Değerlendirilmesi ve

ÖNCÜ SAVAŞI

Fiatı: 20 TL.

İsteme Adresi

Posta Kutusu: 308
Kızılay - ANKARA